

Jaarverslag 2018

Inhoud

Hoofdstuk 1 MosaLira	1
1.1 Missie	1
1.2 Hoofddoelstelling	1
1.3 College van Bestuur	1
1.4 Governance	2
1.5 Organogram	2
1.6 Kwaliteitszorg	3
1.7 Bezoek onderwijsinspectie	3
1.8 Veiligheid	4
1.9 Klachtenregeling	4
1.10 Raad van Toezicht	5
1.11 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)	10
 Hoofdstuk 2 Scholen en kengetallen	12
2.1 Overzicht scholen	12
2.2 Cijfers en kengetallen	15
 Hoofdstuk 3 Onderwijs	16
3.1. Passend onderwijs	16
3.2 Dienstencentrum	17
3.3 NT2 Klassen – Nederlands aan anderstaligen	18
3.4. Meer en hoogbegaafdheid	18
3.5. Techniek en wetenschap	19
3.6. Team Onderwijs en ondersteuning	19
 Hoofdstuk 4. Brede ontwikkeling	20
4.1 Actief burgerschap, sociale integratie en identiteit	20
4.2. Cultuur	20
4.3. Gezondheid en Sport	21
 Hoofdstuk 5 Personeel	22
 Hoofdstuk 6 Huisvesting en ICT	25
6.1 Huisvesting	25
6.2 ICT	25
 Hoofdstuk 7 Financiën	27
7.1 Inzet werkdrukmiddelen	27
7.2 Treasuryverslag	28
7.3 Continuïteit 2018	28
7.4 Jaarrekening	28

Hoofdstuk 1 MosaLira

MosaLira, stichting voor leren, onderwijs en opvoeding is opgericht in 2003 en gevestigd te Maastricht. MosaLira wordt gevormd door zestien scholen voor basisonderwijs, een school voor speciaal basisonderwijs, drie voorzieningen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en de primary school van United World College Maastricht. Op onze scholen werken rond de 650 personeelsleden voor ruim 5.000 leerlingen. De stichting heeft tot doel het geven van basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs in Maastricht en omgeving.

Het onderwijs binnen alle MosaLira-scholen wordt gegeven met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse maatschappij. Als grootste onderwijsorganisatie voor basis en speciaal (basis-)onderwijs in Maastricht speelt MosaLira een belangrijke rol in de ontwikkeling van jonge mensen die in de nabije toekomst de stad en regio mede zullen vormgeven. MosaLira laat zich in haar verantwoordelijkheid leiden door haar missie en zoekt waar nodig en gewenst de samenwerking met partners.

1.1 Missie

MosaLira biedt een veilige uitdagende leeromgeving waarin kinderen zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en succesvolle medeburgers. Ouders zijn partners bij het onderwijs. Persoonlijke talenten, respect voor elkaar en een duurzame samenleving zijn voor MosaLira leidend.

1.2 Hoofddoelstelling

MosaLira streeft naar het behalen van maximale leeropbrengst voor ieder kind, waarbij in een waarde gerichte benadering, de vorming en het welbevinden van het gehele kind centraal staat.

1.3 College van Bestuur

In 2018 heeft er een bestuurswisseling plaatsgevonden binnen MosaLira. Van de heren Van Mulken en Huntjens is afscheid genomen. In de periode september 2017 t/m mei 2018 is mevrouw van Raalten aangesteld als ad-interim bestuurder. Per 1 september 2018 is mevrouw van Zomeren benoemd tot voorzitter College van Bestuur. Bij haar aantreden heeft ze aangegeven de organisatie samen te willen vormgeven op basis van het Rijnlandse gedachtegoed. De directeuren sturen in de lijn samen met het College van Bestuur. Ontwikkeling van expertise en beleid ontstaat vanuit professionaliteit en leiderschap. De directeur bepaalt samen met zijn / haar team en medezeggenschap hoe er wordt omgegaan met het beschikbare geld om zo doelmatig mogelijk medewerkers en middelen in te zetten voor goed onderwijs. Daarbij ligt de focus op onderwijs en personeel. Onder haar leiding is de organisatie nu bezig met het formuleren van een nieuwe strategie voor de periode 2019-2023. Voor de start van het proces om een nieuwe strategie te formuleren, heeft eerst een evaluatie plaatsgevonden van de huidige strategie. Een belangrijke les die we meenemen uit het verleden is dat we keuzes maken als het gaat om het benoemen van ambities. Zodat we duidelijke focus aanbrengen in onze koers om de ruimte te hebben om de strategische ambities daadwerkelijk te realiseren. Het proces van de totstandkoming van de nieuwe strategie is vormgegeven vanuit co-creatie. Dit sluit aan bij de Rijnlandse principes. Alle medewerkers hebben de gelegenheid gekregen om input te leveren voor de nieuwe strategie. Ook zijn via de MR van de scholen ouders betrokken bij dit proces. Leerlingen hebben meegedacht en ideeën aangedragen en we zijn uitgebreid het gesprek aangegaan met onze externe stakeholders. Doel is om zomer 2019 de nieuwe strategie vast te stellen.

Na de benoeming van mevrouw J. van Zomeren is – in nauw overleg met haar en de Raad van Toezicht – eind 2018 expliciet gekozen voor een tweehoofdig bestuur. In januari 2019 is de wervingsprocedure voor een nieuw lid College van Bestuur gestart. Per 1 mei 2019 is de heer Giesen gestart als lid CvB.

College van Bestuur en nevenfuncties

De heer H.T. Van Mulken, voorzitter, uit dienst 31/08/2018

De heer D.J.H.N. Huntjens, lid, uit dienst 31/12/2018

Mevrouw J.W.M.G. van Zomeren, voorzitter, per 01/09/2018:

Relevante nevenfuncties:

- Lid exploitatiestichting Centre Manjefiek Malberg.
- Lid Algemeen Bestuur PO Raad
- Lid Algemene ledenvergadering United World College Maastricht

De heer J. Giesen, lid, in dienst per 01/05/2019:

Relevante nevenfuncties:

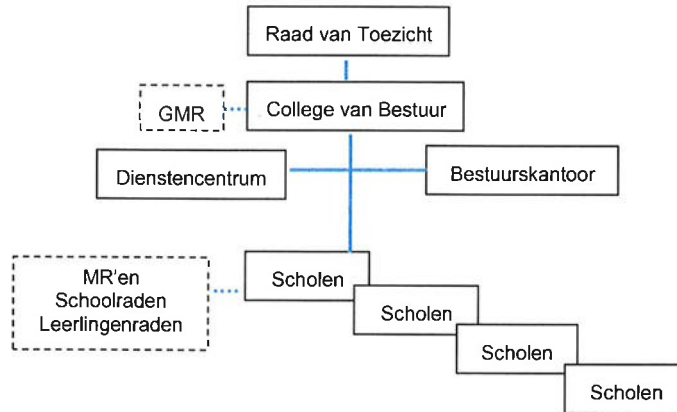
- Voorzitter stichting steunfonds Radar
- MR-lid Basisschool De Den te Mheer

1.4 Governance

MosaLira onderschrijft 'Code Goed Bestuur Primair Onderwijs' en hanteert deze code. Uitgangspunt van de code is dat goed bestuur bijdraagt aan goed onderwijs voor ieder kind. In de code zijn afspraken vastgelegd over een aantal aspecten die daarvoor noodzakelijk worden geacht. Het College van Bestuur en de interne toezichthouders toetsen de bestuurlijke inrichting en het bestuurlijk functioneren aan de principes van deze code. Er zijn geen afwijkingen te melden met betrekking tot de hantering van de Code. Het College van Bestuur staat niet toe dat door haar of onder haar leiding activiteiten plaatsvinden, dan wel activiteiten worden nagelaten die in strijd zijn met de wet, de statuten, de grondslag en de belangen van MosaLira en de geldende interne en externe regelgeving. Het beleid dient evenwichtig, samenhangend en gericht op de gestelde doelstellingen te zijn en wordt in dialoog met belanghebbenden op alle relevante niveaus van de organisatie geformuleerd. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat de doelstellingen van MosaLira op verantwoorde wijze worden bereikt door middel van het uitoefenen van haar taken en bevoegdheden zoals in de statuten omschreven. Het bestuursstatuut is door de Raad van Toezicht in 2018 (mei) opnieuw vastgesteld.

1.5 Organogram

In het onderstaande organogram is te zien dat MosaLira een platte organisatie is. Verder zijn alle benodigde diensten en expertises aanwezig binnen het bestuurskantoor met betrekking tot de bedrijfsvoering en in het dienstencentrum met betrekking tot (passend) onderwijs.

1.6 Kwaliteitszorg

In 2018 is het team (2 personen) Onderwijs en Ondersteuning (O&O) toegevoegd aan het bestuurskantoor. Zij ondersteunen directeuren op het gebied van het verstevigen van onderwijskwaliteit, kwaliteitszorg en het versterken van de professionele cultuur. Het team O&O zorgt voor het onder de aandacht brengen van de onderdelen die in de kwaliteitsagenda staan, zodat de verantwoordelijke medewerkers geattendeerd worden op zaken die afgehandeld dienen te worden. Het team ontsluit informatie die beschikbaar is bij verschillende mensen in onze organisatie en in de verschillende systemen die we hebben ingericht. Vervolgens wordt deze informatie geanalyseerd en zichtbaar gemaakt daar waar dat wordt gevraagd of nodig wordt geacht. Kortom het team wordt ingezet om kwaliteit binnen MosaLira te versterken, de bewustwording op gang te brengen met betrekking tot verbeterpunten of kwaliteiten en expertise en verbindingen te maken op vraag en aanbod. Dit sluit aan bij de gezamenlijk erkende noodzaak door zowel de Inspectie als het bestuur en de directeuren om het kwaliteitssysteem en de kwaliteitscultuur van MosaLira te versterken. De ontwikkeling daarvan is al in gang gezet. De kernwaarden verbinding, vertrouwen en vakmanschap moeten hierin verder invulling krijgen.

1.7 Bezoek onderwijsinspectie

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. In december 2018 is de onderwijsinspectie gestart met het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur van MosaLira. Zij hebben onderzocht of het bestuur op haar scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen. Hiertoe heeft de inspectie verificatie onderzoeken op diverse scholen uitgevoerd. In haar rapport heeft de inspectie aangegeven wat goed gaat, wat beter moet en wat beter kan.

Wat gaat goed? Het bestuur en de MosaLira-scholen zorgen ervoor dat het onderwijs op de scholen minimaal de basiskwaliteit heeft. Ze kijken onder andere naar de resultaten van de scholen, hoe veilig leerlingen zich voelen, hoe de leraren lesgeven en hoe tevreden ouders en leerlingen zijn. Het financieel beheer van het bestuur is in orde. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

Wat moet beter? Het bestuur weet nog niet van alle scholen welke leerresultaten ze behalen en wat de kwaliteit van het lesgeven is. Het bestuur gaat niet bij alle scholen na of ze de gewenste doelen bereiken. Wanneer het bestuur daar beter zicht op heeft, kan ze beter sturen op verbetering van de onderwijskwaliteit. Daarnaast moet het bestuur nog afspraken maken met de leraren over het respecteren van hun professionele ruimte.

Wat kan beter? Het bestuur heeft samen met de directeuren een aantal ambities benoemd. In de afgelopen jaren bleek het moeilijk te zijn die ambities te realiseren. Het bestuur, de directeuren en de leraren kunnen dat nog op meerdere punten beter aanpakken.

Het bestuur onderschrijft de bevindingen van de Inspectie en neemt de bevindingen mee als input voor het nieuwe strategische beleidsplan. Het begint namelijk met het duidelijker formuleren van de strategische ambities en welk effect we als MosaLira hiermee willen bereiken. Vervolgens bepalen we samen hoe we dit gaan realiseren, waarbij en waardoor de kernwaarden 'vertrouwen', 'vakmanschap' en 'verbinding' nog meer gaan leven.

Het bestuur heeft bij de inspectie het predicaat 'goed' aangevraagd voor Basisschool Het Mozaïek. Begin 2019 heeft de inspectie dit predicaat toegekend en Basisschool St. Pieter heeft voor de derde keer het predicaat 'excellent' ontvangen.

1.8 Veiligheid

Het creëren van een sociaal veilig schoolklimaat is niet alleen een basisvoorwaarde en noodzakelijk om goed te kunnen leren, ontwikkelen en groeien, maar het is ook een verplichting. Zorgen voor de sociale veiligheid van leerlingen én medewerkers is wettelijk verplicht. Uitgangspunt is dat er één standaard ligt waar alle scholen aan moeten voldoen. Deze standaard krijgt het predicaat 'De Veilige School'. Dit is een door MosaLira zelf ingesteld certificaat. Een externe specialist ondersteunt de daartoe samengestelde werkgroep. Ook werken we samen met externe instanties als bureau Halt, de GGD, de politie en de Gemeente Maastricht. In het plan is aandacht voor:

- fysieke veiligheid;
- sociale veiligheid;
- privacy;
- het gebouw;
- gezonde school.

In 2018 is het dossier 'Veiligheid' met aangepast veiligheidsplan, beleidsstukken en protocollen voorgelegd aan de GMR voor instemming. De GMR heeft alle beleidstukken goedgekeurd met uitzondering van het crisis- en calamiteitenplan en de RIE. De procedure met betrekking tot de RIE is inmiddels aangepast en goedgekeurd. Het calamiteiten- en crisisplan vereiste nog een nadere concretisering. Ook dit plan is nu in concept gereed en zal op korte termijn worden vastgesteld en goedgekeurd.

In het dossier 'Veiligheid' houden we rekening met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die sinds mei 2018 van toepassing is. Eind 2018 hebben een drietal scholen het predicaat 'Veilige school' ontvangen. In 2019 vindt er op de overige scholen van MosaLira een toetsing plaats ten behoeve van het predicaat. Bij CSN (Campus Special Needs SO & VSO) vindt in 2019 een heraudit plaats.

1.9 Klachtenregeling

Er zijn in 2018 geen klachten ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie. Wel is een aantal meldingen/klachten ingediend bij het College van Bestuur. Het betrof klachten van ouders over onduidelijke of slechte communicatie, veiligheid op school (o.a. pestgedrag) en het niet eens zijn met het schooladvies in groep 8. Er is een klacht ingediend door een medewerker van MosaLira, hierbij ging het om de bejegening van de leidinggevende richting de betreffende medewerker. Indien een klacht kenbaar is gemaakt bij het College van Bestuur heeft er tenminste een gesprek plaatsgevonden met de klager, ofwel door de voorzitter van het bestuur zelf ofwel door de bestuurssecretaris en / of de adviseur onderwijs. Indien gewenst, zijn (externe) vertrouwenspersonen ingeschakeld om een luisterend oor te bieden bij (zorg) vragen / klachten van ouders en hen eventueel te voorzien van

advies. Dit heeft er mede voor gezorgd dat de meldingen/klachten naar tevredenheid voor alle betrokkenen zijn afgehandeld.

Vanaf schooljaar 2019-2020 zal er een nieuwe klachtenregeling van kracht zijn. Onderdeel van deze nieuwe regeling is de inrichting van een interne klachtencommissie door de eerder genoemde functionarissen. Deze nieuwe regeling beoogt een goede interne afstemming voor wat betreft de klachtenprocedure en een adequate en passende communicatie met ouders, leerlingen en personeel, om zodoende klachten in een zo vroeg mogelijk stadium bespreekbaar te maken en op te lossen. Ook heeft de nieuwe klachtenregeling als doel om als organisatie te leren van klachten.

Ten behoeve van de nieuwe klachtenregeling zal samenwerking met BCO onderwijsadvies en – ondersteuning plaatsvinden wat betreft de inzet van gecertificeerde (externe) vertrouwenspersonen. Tevens wordt de positie van de schoolcontactpersonen verstevigd en wordt geïnvesteerd op scholing en intervisie voor deze medewerkers.

In 2018 is op grond van nieuwe wetgeving de “de klokkenluidersregeling” tot stand gekomen. Deze regeling is bedoeld voor het melden van misstanden die het algemeen maatschappelijk belang schaden en het individuele belang van de persoon in kwestie overstijgen, alsook een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een onregelmatigheid van algemene, operationele of financiële aard. De regeling is niet bedoeld voor persoonlijke klachten van medewerkers en moet daarom onderscheiden worden van de klachtenregeling. Het document is eind 2018 ter instemming respectievelijk goedkeuring aan de GMR en RvT aangeboden en is – na de laatste verfijning – in het voorjaar van 2019 operationeel.

1.10 Raad van Toezicht

Doel

Vanuit de maatschappelijke doelstellingen en de daarmee verbonden onderwijsdoelstellingen ziet de Raad van Toezicht integraal toe op het beleid van het College van Bestuur en de uitvoering ervan. De Raad van Toezicht toetst in het bijzonder of de statuten, de daarmee verbonden reglementen, de wettelijke verplichtingen en de ‘Code Goed Bestuur Primair Onderwijs’ worden nageleefd. Daarnaast laat de Raad van Toezicht zich door het College van Bestuur frequent en uitgebreid informeren over de interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor MosaLira.

Aanpak

De Raad van Toezicht handelt op basis van de bevoegdheden zoals vastgelegd in de statuten, de daarop gebaseerde documenten en de volgende onderscheiden verantwoordelijkheidsgebieden: toezicht op de strategische doelstellingen, toezicht op de prestaties (controle achteromziend), werkgeversrol en klankbord, regeling van besturing, bestuurlijke goedkeuringen en eigen werkzaamheden. Aan de hand van deze verantwoordelijkheidsgebieden brengt de Raad van Toezicht zijn verslag over 2018 uit.

In 2018 hebben er een zevental reguliere vergaderingen plaatsgevonden van de Raad van Toezicht met het College van Bestuur. De vergaderingen zijn goed gepland - er is een vergaderschema - en kennen per keer een extra thema en verlopen gestructureerd.

In 2018 hebben de leden van de Raad van Toezicht individueel scholen bezochten en heeft men zich actief op de hoogte gesteld van de voortgang van de kwaliteit van het onderwijs en de besturing van de organisatie bij MosaLira. Onder andere door het bijwonen van evenementen, in het bijzonder de centrale studiedag voor alle medewerkers van MosaLira, en scholingsbijeenkomsten.

Daarnaast voert de Raad van Toezicht twee keer per jaar informeel overleg met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad in het bijzijn van het College van Bestuur. Deze bijeenkomsten vinden plaats in het voor- en in het najaar. Waarbij er specifiek wordt ingezoomd op

een aantal onderwerpen, die in onderling overleg worden bepaald. Zo hebben de gremia afgelopen jaar in gezamenlijkheid uitgebreid gesproken over de thema's huisvesting en passend onderwijs.

De Raad van Toezicht sluit een keer per jaar aan bij het overleg met de directeurs van MosaLira. In 2018 is gezamenlijk gereflecteerd op de evaluatie van het huidige strategisch beleidsplan en het behalen van de hierin geformuleerde doelen.

De Raad van Toezicht heeft in 2018 een zelfevaluatie uitgevoerd, begeleid door een extern bureau. De resultaten hiervan zijn gedeeld met het College van Bestuur.

Resultaat

1. Toezicht op de strategische doelstellingen

- De Raad van Toezicht ziet toe op de voortgang en resultaten van de in het strategisch beleidsplan genoemde thema's voor onderwijs, personeel, bedrijfsvoering/huisvesting en communicatie door gesprekken met het College van Bestuur, formele en informele rapportages, informatiestromen en activiteiten.
- Resultaat goed bestuur en toezicht. Uitwisseling heeft plaatsgevonden tussen Raad en het College om te komen tot een gemeenschappelijk beeld van "Wanneer MosaLira het goed doet" en wat de wezenlijke voorwaarden zijn om het goed te blijven doen. In dit kader is uitgebreid gesproken over de bij drie genoemde prestaties. Dit wordt meegenomen als input voor het nieuwe strategische beleidsplan, hetgeen nu ontwikkeld wordt voor de periode 2019-2023.

2. Doelmatigheid

Een onderdeel is van de toezichthoudende taak van de Raad van Toezicht is het toezicht houden op de doelmatigheid en rechtmatigheid van de door de overheid beschikbaar gestelde middelen. De twee belangrijkste documenten om hier zicht op te krijgen zijn de jaarrekening en de begroting. In het verslagjaar heeft de Raad van Toezicht, na overleg met de externe accountant, de jaarrekening 2017 goedgekeurd. Voor de begrotingscyclus is binnen MosaLira het schooljaar het leidende principe, dit sluit aan bij het denk- en werkkader in het primaire proces. De begroting en meerjarenbegroting 2018-2019 zijn door de Raad van Toezicht goedgekeurd. Gezien de reservepositie van MosaLira is het een weloverwogen keuze geweest om – ten behoeve van onderwijsvernieuwing en organisatie ontwikkeling – akkoord te geven voor een negatieve begroting. Met de implementatie van een nieuw financieel systeem (Capisci) – eind 2018 - is het mogelijk vanaf komend jaar om ook een begroting aan te leveren op kalenderjaarbasis. Teneinde een goed beeld te vormen van de jaarrekening en de begroting ontvangt de Raad van Toezicht ieder kwartaal een managementrapportage met daarin de belangrijkste ontwikkelingen op de gebieden financiën, HR, ICT, huisvesting en onderwijs. Deze rapportage wordt gebruikt om met het College van Bestuur in gesprek te gaan over de belangrijkste ontwikkelingen met bijbehorende besteding van middelen.

De inspectie van het onderwijs hanteert specifiek voor de doelmatigheid een vijftal randvoorwaardelijke vragen welke gebruikt kunnen worden voor doelmatigheidstoezicht:

1. Passen de uitgaven binnen het onderwijsdoel?
2. Is er een zakelijk belang?
3. Is er gepaste soberheid?
4. Zijn er voor kosten gemotiveerde keuzes gemaakt?
5. Zijn de kosten proportioneel in relatie tot de activiteiten?

De inspectie is zelf nog het doelmatigheidsaspect van toezicht aan het door ontwikkelen. De Raad van Toezicht wil deze vorm van toezicht verankeren in haar toezichthoudende functie. Hiertoe zal de nadere uitwerking van de inspectie van het onderwijs als leidraad dienen om dit binnen MosaLira verder vorm te geven.

3. Toezicht op de prestaties

De Raad van Toezicht baseert zijn toezichthoudende rol op informatie die grotendeels afkomstig is uit door het College van Bestuur voorbereide stukken en op informatie welke door externen wordt aangeleverd:

- Financiële en beleidsinhoudelijke rapportages – kwartaalrapportages (MARAP) en het jaarverslag - inclusief de mogelijke risico's, evenals de realisatie van de in de jaarplannen gestelde doelen. Besluiten aangaande verrekeningen met UWCM en plaatsing toezichthouder.
- Interne en externe verantwoording met betrekking tot:
 - ✓ de kwaliteit van onderwijs; aan de hand van rapportages van de inspectie heeft hierover uitvoerig overleg plaatsgevonden;
 - ✓ examinering; resultaten en rendementen (scores eindtoetsen) en het opleiden van interne auditors.
- Organisatieveranderingen: ontwikkelingen aangaande Passend onderwijs en specifiek de samenwerkingsverbanden in deze context, samenwerking met andere collega-stichtingen, het integraal huisvestingsplan Maastricht. In het bijzonder is aandacht besteed aan de mate van compliance ten aanzien van de AVG wetgeving.
- Onderwijs gerelateerde thema's: leren in het kwadraat: kwaliteitsverbetering en vergroten resultaatsgericht denken en handelen, voor- en vroegtijdse educatie.
- HRM en Integraal Personeelsbeleid: de aanpak van de krapte op de arbeidsmarkt en hierdoor het dreigende tekort aan goed gekwalificeerde leerkrachten. De bevindingen naar aanleiding van het bezoek van de arbeidsinspectie, waarbij werkdruk onder andere als thema is benoemd. In dit kader is tevens gesproken over de inzet van de vervangings- c.q. flexpoule binnen MosaLira en de inzet van personeel in een breed perspectief.
- Huisvestingsaangelegenheden: de meerjaren onderhoudsplanning en de ontwikkelingen ten aanzien van het integraal huisvestingsplan van Maastricht zijn besproken tijdens vergaderingen van de Raad van Toezicht. Onderdeel van deze besprekingen was een gedegen afweging van risico's en de mogelijkheden op middellange en lange termijn. Ook de totstandkoming van het strategisch huisvestingsplan is besproken. Aan de hand van een huisvestingsonderzoek wordt de huidige situatie voor wat betreft huisvesting op meerdere terreinen in kaart gebracht. Om zodoende de toekomstige ontwikkelingen van de organisatie te vertalen in eisen aan de huisvesting. Op deze wijze is MosaLira in staat om adequaat te anticiperen op interne en externe ontwikkelingen.
- Tot slot zijn de output van meerdere gesprekken of rapporten geagendeerd in de Raad, zoals de tevredenheidsmetingen onder leerlingen en ouders, de gesprekken met accountant, accountantscontrole jaarrekening en toestemming overschrijding budget accountant., beleidsbrieven ministeries OCW, beleidsinformatie PO-Raad, gesprekken met directeuren en op de diverse scholen, informatie en rapporten van Platform Raden van Toezicht po/vo instellingen en Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs Instellingen (VTOI).

4. Werkgeversrol en klankbord

In 2018 heeft de focus gelegen op het waarborgen van de bestuurlijke continuïteit. Eind 2017 is mevrouw. Van Raalten benoemd als interim bestuurder, met als specifieke aandachtsgebieden organisatie ontwikkeling, onderwijs en de voorbereiding voor het Inspectiebezoek, hetgeen in december 2018 heeft plaatsgevonden. Mevrouw Van Raalten is werkzaam geweest voor MosaLira tot 1 november 2018. Om te komen tot een structurele invulling van het College is er in het voorjaar van 2018 een wervingsprocedure gestart, hetgeen

heeft geresulteerd in de benoeming van mevrouw. Van Zomeren als voorzitter van het College van Bestuur per 1 september 2018. In deze periode heeft de heer. Huntjens, na een dienstverband van vele jaren, in goed overleg aangegeven toe te zijn aan een volgende stap in zijn loopbaan. De remuneratiecommissie van de Raad heeft hierover een tweetal gesprekken gevoerd met de heer Huntjens. Na het besluit tot beëindiging van het dienstverband bij MosaLira heeft de organisatie op passende wijze afscheid genomen. Vervolgens is – in nauw overleg met de nieuwe voorzitter – eind 2018 expliciet gekozen voor een tweehoofdig bestuur. Hierna is de wervingsprocedure voor een nieuw lid College van Bestuur gestart. Per 1 mei 2019 is de heer Giesen gestart als lid College van Bestuur. De wervings- en selectieprocedure, van zowel de voorzitter als lid van het College van Bestuur zijn zorgvuldig en transparant – en in goed overleg met de GMR – door lopen. Beide procedures zijn begeleid door een extern bureau.

Naast het feit dat er een nieuw College van Bestuur is geformeerd, is de ondersteuningsstructuur van het bestuur verstevigd door benoeming van een bestuurssecretaris. Dit betreft een nieuwe functie binnen MosaLira. Betreffende functionaris vervult tevens de rol van secretaris Raad van Toezicht. Tevens heeft er een uitbreiding op het bestuurskantoor plaatsgevonden en zijn interim vacatures grotendeels structureel ingevuld. Met deze personele wijzigingen is een stevige basis gelegd en wordt de slagkracht van MosaLira vergroot in de ontwikkeling naar een professionele organisatie.

Kortom afgelopen jaar kan worden getypeerd als een overgangsjaar waarin de basis is gelegd voor een professionele organisatie gebaseerd op Rijnlands gedachtegoed, waarbij de kernwaarden verbinding, vertrouwen en vakmanschap centraal staan. Deze kernwaarden vormen tevens de basis voor de dialoog tussen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur en de wijze van toezicht houden.

In lijn van het Rijnlands gedachtegoed heeft de Raad van Toezicht de wens om voor het nieuwe schooljaar – in samenwerking met het College van Bestuur – een toezichtsmodel te concipiëren. Dit met als doel om de kwaliteit van het toezicht binnen MosaLira te optimaliseren. Het toezichtsmodel beschrijft de afspraken die gemaakt zijn met betrekking tot het houden van toezicht. Het verkent daarmee het speelveld en beschrijft de regels van het toezicht zoals die worden uitgevoerd op MosaLira. Dit model wordt zowel impliciet als expliciet gehanteerd bij het concretiseren van de verschillende verantwoordelijkheidsgebieden. Ook wordt het model jaarlijks geëvalueerd en voor zover nodig bijgesteld. In de totstandkoming van dit toezichtsmodel zullen de volgende onderdelen aan bod komen:

- Uitwisselen van denkbeelden over de positie en rol van de Raad van Toezicht en het samenspel tussen RvT en CvB aan de hand van verdieping en update van het strategisch beleid, de verbetering van de managementrapportages en het inrichten van thematische bijeenkomsten als deel van de vergaderingen van de Raad van Toezicht met het College van Bestuur.
- Werken aan gemeenschappelijke opvattingen over rollen en praktijk.
- Eventueel het aanpassen van statuten en bijbehorende reglementen. Dit is geagendeerd voor eind 2019.

De Raad van Toezicht kent – met uitzondering van de remuneratie- en agendacommissie – geen commissies noch afzonderlijke portefeuilles. Hiermee wordt de individuele integrale toezichthoudende verantwoordelijkheid van elk afzonderlijk lid van de Raad benadrukt. Dit laat onverlet dat er in de samenstelling van de Raad geborgd is dat alle benodigde expertise voorhanden is. De Raad is integraal verantwoordelijk, de betrokkenen leden hebben een grotere kundigheid met betrekking tot de verschillende thema's en zijn door het College te bevragen op hun klankbordfunctie. Met name in de afgelopen periode – vanaf 1 september –

is er tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht bijna als een vanzelfsprekendheid gebruik gemaakt van de klankbordfunctie tijdens de vergaderingen zelf. Hetgeen door beide partijen als zeer prettig wordt ervaren.

Oriëntatie op en versterking van de eigen rol als werkgever vindt plaats doordat leden van de Raad van Toezicht deelnemen aan landelijke overleggen van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs Instellingen. Eind 2018 is de bezoldiging van de leden Raad van Toezicht vastgesteld conform de richtlijnen van de VTOI en binnen de kaders van de WNT. Tevens zijn de profielen voor leden Raad van Toezicht herijkt en is het rooster van aftreden opnieuw vastgesteld.

5. Regeling van de besturing

In 2018 is het bestuursstatuut vastgesteld en het reglement opnieuw bekrachtigd. Hiermede zijn de geldende afspraken geënt op de huidige regelgeving.

Op dit moment fungeren de volgende commissies:

Naam commissie	Vergaderfrequentie minimaal
agendacommissie	5 x per jaar
remuneratiecommissie	1 x per jaar (officieel). Door de wervingsprocedures ten behoeve van het College van Bestuur is deze commissie meermaals bij elkaar geweest en heeft er op een frequente wijze afstemming plaatsgevonden met de overige leden van de Raad.

De samenstelling van de Raad van Toezicht zag er in 2018 als volgt uit:

Mevrouw A. Christophe

Functie: voorzitter

Beroep: lid College van Bestuur Citaverde College

Relevante nevenfuncties:

- lid Raad van Toezicht Cultura Nova te Heerlen

De heer H. Wiertz

Functie: lid

Beroep: ondernemer en bestuurder Wiertz Family bv

Relevante nevenfuncties:

- Lid RvC Wiertz Company bv
- Lid RvC BCO Holding bv
- Lid RvT BCO en 02 Onderwijsadvies
- Lid RvT Huis voor de Kunsten Limburg
- Bestuurslid stichting PILON
- Bestuurslid Wiertz Foundation
- Bestuurslid stichting Limburgs Lef
- Senator Martin Buber University

De heer F. Schneiders

Functie: lid

Beroep: Tot 1 oktober 2018; Lid College van Bestuur ROC Leeuwenborgh

Vanaf 1 oktober 2018; Geerts & Partners, Interim en Advies

Relevante nevenfuncties:

- Tot 23 november 2018; lid Raad van Toezicht Stichting Jeugdzorg St. Joseph, bestaande uit:

- justitiële Jeugd-Inrichting Het Keerpunt;
civielrechtelijk gesloten jeugdzorg Icarus;
inbegrepen lid Raad van Toezicht jeugdzorgplus instelling stichting Almata Ossendrecht.
- Tot 1 oktober 2018; lid bestuur Stichting Ieder MBO een practoraat.

Mevrouw M. Depondt-Olivers:

Functie: lid

Beroep: Directeur-eigenaar Depondt Consultancy

Tot 1 september voorzitter Raad van bestuur Woonpunt.

Relevante nevenfuncties:

- Lid Klachtencommissie Branchecode Goed Bestuur MBO
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Maastricht Marketing
- Lid Raad van Toezicht Stichting Samenwerkende VVV's Limburg
- Voorzitter bestuur Ronald Mc Donald Huis Maastricht en Ronald McDonald Kindervallei (tot 1 juli 2018)

De heer R. Wedler:

Functie: lid

Beroep: Account Manager APG Rechtenbeheer N.V. te Heerlen

1.11 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

Samenstelling

De samenstelling van de GMR zag er in 2018 als volgt uit:

Personeelsgeleding

Renée Doyen

Chantal Klinkers

Daphne Poesen

Sonja Ummels,

Lou Lahaije

Oudergeleding

Rick Miltenburg

Thessa Paanakker

Maurice Lambriex

Alfred Groenen

Joost Dijkstra

Gonnie Klabbers

In 2018 heeft de GMR Alfred Groenen en Joost Dijkstra kunnen verwelkomen als nieuwe ouderleden. Zij zijn in de plaats gekomen van Martijn Brouwer en Gilbert Moerkerk.

Aan het einde van het schooljaar heeft de GMR afscheid genomen van vertrekkend lid van het College van Bestuur, Dave Huntjens. De GMR bedankt de heer Huntjens voor zijn jarenlange inzet.

Activiteiten van de GMR

De GMR heeft op grond van de Wet medezeggenschap scholen (WMS) de taak om het bovenschoolse beleid mede vorm te geven. Dit doet hij door proactief mee te denken over de beleidsvoornemens die voor alle scholen, verbonden aan Mosalira, gaan gelden. Nadat de GMR zijn instemming of positief advies aan de plannen heeft verbonden, wordt het beleid op de scholen in praktijk gebracht. In schooljaar 2017-2018 is een aantal medezeggenschapsbevoegdheden uitgebreid.

- ✓ Wijziging WMS in verband met medezeggenschap cluster 1 en 2 per 1 augustus 2017. Ouders van leerlingen in het regulier onderwijs, met extra ondersteuning door instellingen in cluster 1 en 2, krijgen per 1 augustus 2017 medezeggenschap op het beleid van de instelling die de ondersteuning verleent. Instellingen in cluster 1 en 2 hebben een ondersteuningsplicht voor leerlingen in het regulier onderwijs die vanwege hun visuele, auditieve of communicatieve beperking onderwijsondersteuning nodig hebben. Per 1 augustus 2017 is in de WMS geregeld dat in de MR van de instelling in cluster 1 of 2 ook een ouder van een leerling in het reguliere onderwijs, met ondersteuning van die instelling, zitting heeft.
- ✓ Wijziging WMS per 1 januari 2018: raadplegen ouders bij fusie, sluiting, verandering van de grondslag of omzetting van een school wordt verplicht. Op 1 januari 2018 is de Wet in verband met maatregelen voor een toekomstbestendig onderwijsaanbod in het basisonderwijs in werking getreden. De wet beoogt dat schoolbesturen in het primair onderwijs de negatieve gevolgen van leerlingendaling beter het hoofd kunnen bieden. Het wetsvoorstel bevat ook wijzigingen van de WMS. De wijzigingen gelden ook voor het vo en (v)so.
- ✓ Ook is de WMS duidelijker geworden nadat een aantal zaken door de landelijke geschillencommissie aan haar is voorgelegd. Belangrijk daarbij zijn de beslissingen omtrent het inroepen van nietigheid van besluiten door de medezeggenschapsorganen.

Begin 2018 heeft de GMR positief geadviseerd over de ontslagaanvraag voor de heer Van Mulken, die op dat moment al geruime tijd ziek was en niet meer bij MosaLira zou terugkeren. Het bestuur is vervolgens versterkt met een extern adviseur, mevrouw Van Raalten. Zij heeft als interim- bestuurslid de overgang naar het nieuwe bestuur mede begeleid.

Tegen het eind van het schooljaar werd bekend dat Joan van Zomeren de nieuwe voorzitter van het College van Bestuur werd. De GMR is zeer actief betrokken geweest bij de benoemingsadviesprocedure.

Communicatie

Zoals ieder jaar wordt in de drukke agenda van de GMR een thema-avond georganiseerd voor een gezamenlijke bijeenkomst met de MR-en. Centraal stond in 2017-2018 het thema werkdruk. Om beter inzicht te krijgen in dit onderwerp is een deskundige in de arm genomen en is in werkgroepen het thema nader uitgewerkt. Opvallend is dat het telkens MR-leden van dezelfde scholen betreft die op een thema-avond aanwezig zijn. Dat is voor de GMR een aanleiding om meer aandacht te besteden aan de voorbereiding en de communicatie.

Voor de communicatie met de MR-en is ieder GMR-lid gekoppeld aan een of twee scholen. Het is de bedoeling dat iedere MR twee keer per jaar door een GMR-lid wordt bezocht om te horen welke zaken er spelen en om aan te geven dat de GMR misschien oplossingen kan bieden. Op de website van MosaLira is een aparte pagina ingericht voor de GMR. Hier zijn de openbare notulen van de vergaderingen te vinden, nadat deze vastgesteld door de GMR. Daarnaast worden de MR-en geïnformeerd over actuele zaken die de medezeggenschap in het algemeen aangaan, dat gebeurt op een gesloten gedeelte via de website of per mail. Vanuit verschillende hoeken is vaker gehoord dat de communicatie met de GMR beter kan. Dat is een punt waaraan de GMR zal blijven werken.

Instemming:

- De GMR heeft op 17 januari 2018 ingestemd met de klachtenregeling.
- De GMR heeft op 31 januari 2018 ingestemd met het profiel voor de vacature van de voorzitter van het College van Bestuur. Vervolgens heeft de GMR deelgenomen aan de benoemingsadviescommissie en het besluit om Joan van Zomeren aan te stellen, ondersteund.
- De GMR heeft op 19 september ingestemd met het Veiligheidsplan van MosaLira, alsmede met de begroting en het bestuursformatieplan 2018-2019.
- Tevens heeft de PGMR op 19 september ingestemd met de Gedrags- en Integriteitscode (gecorrigeerde versie 4). Dit beleidsstuk is evenwel in een later stadium gewijzigd en opnieuw

aangeleverd. De bijgestelde versie van de Gedrags- en Integriteitscode zal op 11 juni 2019 opnieuw ter instemming aan de GMR worden voorgelegd.

Tenslotte hebben de PGMR en OGMR afzonderlijk, dan wel tezamen, op 19 september 2018 instemming verleend aan de volgende beleidsstukken.

- Privacyreglement voor MosaLira (gecorrigeerde versie)
- Procedure Eerste aanpak privacy in scholen (gecorrigeerde versie 4)
- Protocol voor melding (dreigen met) agressie en/of geweld (verbaal en fysiek) of seksuele intimidatie (gecorrigeerde versie)
- Protocol opvang bij ernstige incidenten (gecorrigeerde versie)
- Anti-Pestprotocol (gecorrigeerde versie)
- Protocol buitenschoolse activiteiten (gecorrigeerde versie)
- Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen (gecorrigeerde versie)
- Protocol bij wegllopen leerling (gecorrigeerde versie)
- Protocol Ongewenst bezoek in en rond de school (gecorrigeerde versie 1)
- Procedure melden datalekken (gecorrigeerde versie)
- Protocol internet en e mail (gecorrigeerde versie)
- Protocol Sociale Media (gecorrigeerde versie)
- Protocol wachtwoordbeleid (gecorrigeerde versie)
- Formulier opslag persoonsgegevens in <school> (gecorrigeerde versie)
- Overzicht informatieplicht aan ouders (gecorrigeerde versie)

Aan deze instemmingen heeft de GMR de eis verbonden dat evaluatie en terugkoppeling een onderdeel vormen van de uitvoering van het beleid en dat de GMR daarbij nauw betrokken wordt.

Hoofdstuk 2 Scholen en kengetallen

2.1 Overzicht scholen

15FK Basisschool St. Aloysius

Brusselsestraat 46
6211 PG Maastricht
Tel.: 043-321 04 97

Directeur: Desiree Huntjens

04IP Basisschool Amby

Koninginnestraat 2 A
6225 BR Maastricht
Tel: 043-362 05 82

Directeur: Per Ebbelink

16VU Basisschool Anne Frank

De Beente 15
6229 AV Maastricht
Tel : 043-361 29 16

Directeur: Lou Quaedackers

17LV Jan Baptist

SO
Porseleinstraat 14
6216 BP Maastricht
Tel.: 043-328 13 33

Directeur: Els Timmermans

<u>VSO</u>	Directeur:	Els Timmermans
Frans van de Laarplein 3 6217NH Maastricht Tel: 043-343 05 65		
<u>00SH IvOO VSO AD</u>	Directeur:	Els Timmermans
Frans van de Laarplein 3 6217NH Maastricht Tel: 043-3430565		
<u>00SH IvOO Diploma = in het Bonnefantencollege Eenhoornsingel 100</u>	Directeur:	Leon Kik
Postbus 4383 6202VB Maastricht 043-3467730		
<u>00SH IvOO SO/JRK</u>	Directeur:	Bertina Cobbenhaegen
Mariënwaard 57 6222 AM Maastricht Tel.: 043-363 78 03		
<u>02SP Don Bosco VSO (VSO Maastricht)</u>	Directeur:	Els Timmermans
Mariënwaard 51 6222AM Maastricht Tel: 043-3467760		
<u>02SP Don Bosco SO</u>	Directeur:	Els Timmermans
Porseleinstraat 14 6216 BP Maastricht Tel.: 043-328 13 33		
<u>05KP Basisschool Het Mozaïek</u>	Directeur:	Ben Dackers
Prestantstraat 40 6217 XX Maastricht Tel.: 043-343 28 04		
<u>16UN Basisschool De Geluksvogel</u>	Directeur:	Anouk Willems
Balijeweg 101 6222 BT Maastricht Tel.: 043-363 20 65		
<u>03IY Basisschool John F. Kennedy</u>	Directeur:	Marc Houben
Keurmeestersdreef 129 6216 ED Maastricht Tel.: 043-344 05 00		
<u>10FZ Basisschool De Vlinderboom</u>	Directeur:	Jan Slangen
Kelvinstraat 3 6227 VA Maastricht Tel.: 043-367 13 3		

06OJ Basisschool De Maasköpkjes

Schoolstraat 15
6223 BD Maastricht
Tel.: 043-363 22 8

Directeur: Anouk Willems

19VJ Kindcentrum Manjefiek

Malbergsingel 68
6218 AV Maastricht
Tel.: 043-354 14 00

Directeur: Yvonne Stegen

15IQ Montessori Binnenstad

Capucijnenstraat 118
6211 RT Maastricht
Tel.: 043-321 52 50

Directeur : Sigrid Nelissen

03OP Basisschool St. Oda

Past. Habetsstraat 40
6217 KM Maastricht
Tel.: 043-343 09 70

Directeur: Ben Dackers

03QD Basisschool Petrus en Paulus

Felix Bockenplein 1
6213 HM Maastricht
Tel.: 043-343 13 99

Directeur: Henny Clermonts

08QO Basisschool St. Pieter

Bergweg 50
6212 CX Maastricht
Tel.: 043-321 20 78

Directeur: Marcel Janssen

03NC Basisschool Scharn

Kloosterstraat 5-7
6226 BP Maastricht
Tel.: 043-362 05 65

Directeur: Annette wijnen

04KM Basisschool De Lètterdoes

Old Hickoryplein 100
6224 AZ Maastricht
Tel.: 043-362 37 96

Directeur: Ravian Close

07WV Basisschool Wyck

Wijkergrachtstraat 4 A
6221 CW Maastricht
Tel.: 043-321 89 97

Directeur: Ravian Close

03LO Talententuin Maastricht

Mariënwaard 57
6222 AM Maastricht
Tel.: 043-363 78 03

Directeur: Bertina Cobbenhaegen

2.2 Cijfers en kengetallen

De leerlingaantallen

School	Aantal leerlingen Per 1 oktober 2017	Aantal leerlingen Per 1 oktober 2018
Basisschool Sint Aloysius	255	245
Basisschool Amby	469	471
Basisschool Anne Frank	189	187
Basisschool Het Mozaïek	114	131
Basisschool De Geluksvogel	147	158
Basisschool John F. Kennedy	571	515
Basisschool De Vlinderboom	335	356
UWCM Primary school	293	292
Basisschool De Maasköpkes	95	98
Basisschool Manjefiek	218	195
Basisschool Montessori Binnenstad	380	358
Basisschool Sint Oda	168	166
Basisschool Petrus en Paulus	219	226
Basisschool Sint Pieter	284	300
Basisschool Scharn	394	416
Basisschool De Letterdoes	119	113
Basisschool Wyck	146	151
De Talententuin	211	202
Don Bosco SO	27	23
Don Bosco VSO	36	30
IvOO SO	91	92
IvOO VSO AD	68	44
IvOO VSO Diploma	101	133
Jan Baptist SO	66	71
Jan Baptistschool VSO	79	71
Totaal	5075	5044

Cito scores 2018

Brinnummer	School	Score (gecorrigeerd*)
03IY	John F. Kennedy	537.1
03NC	Scharn	539.3
03OP	Sint Oda	528.3
03QD	Petrus en Paulus	537.8
04IP	Amby	537.8
04KM	De Letterdoes	539.8
05KP	Het Mozaïek	529.2
06OJ	De Maasköpkes	538.8

07WV	Wyck	540.2
08QO	Sint Pieter	545.3
10FZ	De Vlinderboom	536.6
15FK	Sint Aloysius	539.8
15IQ	Montessori Binnenstad	539.2
16UN	De Geluksvogel	530.6
16VU	Anne Frank	537.1
19VJ	Manjefiek	534.6

*Bij de berekening van de gemiddelde schoolscore is rekening gehouden met de uitzonderingsgevallen die benoemd zijn in de Regeling leerresultaten van PO en OCW. Dat zijn regels die de inspectie hanteert in het kader van toezicht.

Hoofdstuk 3 Onderwijs

3.1. Passend onderwijs

Elk kind heeft recht op passend onderwijs, ongeacht niveau van leren en ontwikkeling. MosaLira zorgt voor goede ondersteuning binnen de reguliere basisscholen. Mocht de leerling daar niet tot zijn/ haar recht komen dan kan de leerling terecht bij een van onze scholen voor speciaal onderwijs. Dit na het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring bij het samenwerkingsverband Passend Onderwijs.

Binnen MosaLira is continue aandacht voor de verdere niveau verdere versterking van Passend Onderwijs binnen onze scholen. De directeuren hebben onderling en met input van het IB-netwerk (interne begeleiders) ervaringen en kennis gedeeld als het gaat om Passend Onderwijs. In het ontwikkelingsplan van de school geeft de directeur aan welke onderwijsbehoeften leerlingen hebben en welk maatwerk nodig is om deze leerlingen binnen de school te begeleiden. Hierin worden ze ondersteund door het Dienstencentrum.

IB-leernetwerk

Ruim veertig interne begeleiders functioneerden dagelijks binnen onze scholen.

Geregeld kwamen ze bij elkaar, waarbij ook enkele malen de interne begeleiders van de andere scholen binnen Maastricht-Heuvelland werden uitgenodigd. In 2018 is de opzet iets gewijzigd, het werd een netwerk 'van en door IB-ers'. Aangezien de wens uitgesproken was om meer te professionaliseren tijdens de bijeenkomsten, is de naam veranderd in IB-LEERnetwerk. Iedere bijeenkomst wordt nu samengesteld vanuit de ideeën en wensen van de IB-ers zelf en de onderwerpen worden door kleine groepjes voorbereid, al dan niet i.s.m. een externe professional.

De volgende thema's/onderwerpen passeerden in 2018 de revue:

- Project Bouw! ter voorkoming van ernstige leesproblemen (Gemeente en RID)
- Evaluatie Duiden en Doen t.b.v. bijeenkomst binnen het SWV
- 1G1P1R
- Kennismaking nieuwe trajectbegeleiders SWV
- Gedifferentieerd toetsen i.s.m. Bureau Wolters
- Relatie tussen Duiden en Doen en OPP en delen van good practices voor beide onderwerpen.
- Overgang groep 2 naar 3
- Vanuit de SZE komen tot schoolnormen
- Onderwijsmonitor Limburg
- Handelingsgericht werken

- Evaluatie Knooppunt
- Kennismaking met Joan van Zomeren en Inge Ambaum
- Evaluatie werkwijze IB-leernetwerk

Campus Special Needs

In 2018 vond de officiële opening plaats van de Campus Special Needs (CSN) aan het Frans van der Laarplein. CSN is de werknaam van de samenwerkende scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs Jan Baptist, Don Bosco en de afdeling VSO AD (arbeidsmarkt en dagbesteding) van het IVOO.

De leerlingen van CSN – van vier tot achttien jaar – leren zich op een andere manier te ontwikkelen. Er wordt gewerkt met het thematische onderwijsprogramma IPC (International Primary Curriculum), dat kinderen leerlingen stimuleert onderzoekend te leren, verbanden te leggen en hun talenten te ontdekken. Hierbij wordt wel rekening gehouden met de beperkende factoren van deze leerlingen (zeer moeilijk lerend, gedrag of autisme), maar wordt vooral gefocust op hun talenten. Ze worden actief betrokken bij hun eigen leerproces en leren doelgericht te werken aan kennis, vaardigheden en inzicht. De meerwaarde van IPC is dat we het ontwikkelingsperspectief van leerlingen gebruiken om te bekijken wat elk kind nodig heeft. IPC is dit jaar succesvol ingevoerd met het campusbrede thema “Chocolade”. Leerlingen en leerkrachten zijn erg enthousiast.

Talententuin

In het afgelopen jaar heeft het team Talententuin Maastricht op basis van een gezamenlijke nieuwe missie/visie aan diverse inhoudelijke speerpunten gewerkt. Deze inhoudelijke speerpunten hadden betrekking op: het versterken van het aanbod voor jonge risicoleerlingen vanuit de methodiek Speelplezier, het optimaliseren van het zorgsysteem met als onderlegger het handelingsgericht werken, het versterken van de digitale leeromgeving, het optimaliseren van het aanbod op het gebied van taal/lezen en het grondig evalueren van het aanbod voor rekenen/wiskunde. Met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen is er in school ruimte gereserveerd voor een goede afstemming over het pedagogisch klimaat in school. Er heeft in school een herijking plaatsgevonden ten aanzien van de schoolregels en afspraken. Ook zijn er meerdere rust- en timeout-plekken gecreëerd en er heeft een meerdaagse teamscholing plaatsgevonden over autisme.

De Talententuin Maastricht biedt leerlingen de kans om hun talenten en mogelijkheden in een veilige, stimulerende en specialistische omgeving te ontdekken, zodat kinderen zichzelf optimaal en evenwichtig kunnen ontwikkelen. Het kind wordt deelgenoot gemaakt van zijn/haar eigen leren en ontwikkeling. We werken in school vanuit ontdekkend- en ontwikkelingsgericht leren en gaan uit van onze eigen kracht. In het kader van Passend Onderwijs is een belangrijk doel de leerlingen (in dialoog met ouders) zo goed mogelijk voor te bereiden (indien mogelijk) op terugplaatsing in een lichtere vorm van onderwijs dan wel het regulier onderwijs.

3.2 Dienstencentrum

De wet op Passend Onderwijs wil onderwijs thuisnabij voor alle leerlingen mogelijk maken. Bij voorkeur willen wij het Dienstencentrum voor alle scholen en alle besturen binnen onze regio toegankelijk maken om samen passend onderwijs vorm te geven. 'Samen Sterk in Passend Onderwijs' is het motto. In maart 2018 heeft het Dienstencentrum zijn ontwikkeling herijkt. We gaan van Dienstencentrum naar Expertisecentrum.

Concrete doelstellingen voor schooljaar 2018 – 2019 en verder:

Randvoorwaarden:

- Alle scholen van MosaLira krijgen een gelijk speelveld.

Wat willen we bereiken:

- Het ondersteunen van de scholen bij het vormgeven van meer inclusief onderwijs.
- Het ondersteunen van scholen in de doorontwikkeling en opbouwen van expertise gericht op het bedienen van meer doelgroepen binnen het regulier onderwijs.
- Het verrichten van diagnostische onderzoeken ten behoeve van leerlingen en leerkrachten.
- Het dienstencentrum heeft een adviserende rol naar scholen en een adviserende en signalerende rol naar het CvB.

Hoe willen we dit bereiken:

- Het Dienstencentrum richt zich curatief op ondersteuningsniveau 4, d.w.z. inzet van bovenschoolse maatwerkexpertise bij voorkeur primair t.b.v. de scholen van MosaLira.
- Het Dienstencentrum richt zich, in eerste instantie via de consultants, preventief op ondersteuningsniveau 0 t/m 3.
- Het Dienstencentrum levert kwalitatief goede gedrags- en onderwijsspecialisten.
- Het Dienstencentrum organiseert de NT2 school.
- Het Dienstencentrum organiseert de bovenschoolse Plus voorziening, gericht op sociaal en emotionele problematiek bij hoogbegaafdheid.
- Alle leerlinggebonden ondersteuningsaanvragen van scholen zullen systemisch worden opgepakt en kan leiden tot een scholingsbreed aanbod.

Ambities:

- Alle scholen van MosaLira zijn in staat de leerlingen volgens hun SOP te bedienen.
- Alle scholen van MosaLira kunnen in de breedte leerlingen met “speciale” onderwijsbehoeften bedienen.
- Alle scholen van MosaLira zijn in staat een kwalitatief goed OPP te schrijven
- Alle scholen zijn in staat om hun hulpvraag te formuleren.
- Alle leerkrachten van MosaLira hebben c.q. ontwikkelen een rijk repertoire aan differentiatie vaardigheden.
- Alle scholen van MosaLira hebben een optimale ondersteuningsstructuur.

3.3 NT2 Klassen – Nederlands aan anderstaligen

Onderwijs aan anderstaligen is een vak apart. Niet alleen woordenschat is een uitdaging maar ook klanken en grammatica. Daarnaast kampen vluchtelingenkinderen vaak met trauma's. Dat vraagt om extra aandacht. De afgelopen jaren hebben we expertise opgebouwd om deze kinderen te kunnen begeleiden.

In het schooljaar 2017- 2018 had-MosaLira twee NT2-klassen. Eén op IKC de Geluksvogel en één op BS Manjefiek. Hier kregen ongeveer 50 leerlingen NT2-onderwijs. In het schooljaar 2018-2019 is de 2-jarige pilot in samenwerking met de Gemeente Maastricht gestopt. Vanuit het gedachtegoed ‘meer inclusie en thuisnabij’ is besloten om het NT2-onderwijs aan te bieden in de reguliere scholen. Voor schooljaar 2019-2020 wordt bekeken op welke wijze het beste kwalitatief hoogwaardig NT2-onderwijs aangeboden kan worden.

3.4. Meer en hoogbegaafdheid

Al een aantal jaren is op alle scholen van MosaLira aandacht voor meer- en hoogbegaafdheid. De mate waarin is afhankelijk van de behoeften van de leerlingen en de ervaring en expertise van de leerkrachten op de verschillende scholen.

Op steeds meer scholen worden begaafde leerlingen structureel gesignaleerd, bijvoorbeeld middels het Digitaal Handelingsprotocol (Hoog)begaafdheid. Ook vindt het compacten en verrijken in de klas gestructureerd en volgens duidelijke richtlijnen plaats. Inmiddels werken ongeveer acht

scholen met een schoolbreed verrijkingsprogramma zoals Levelwerk. Daarnaast zijn er inmiddels tien scholen waar aandacht voor deze leerlingen is buiten de reguliere groep. Dit gebeurt in de vorm van kleine 'pull-out groepen', verrijkingsgroepen of thematische workshops voor leerlingen die behoefte hebben aan samenwerking met ontwikkelingsgelijken en een uitdagender leeraanbod.

Toch is ook een toenemend aantal aanmeldingen voor maatwerkbegeleidingen en de bovenschoolse plusgroep waarneembaar. Op bovenschools niveau zijn daarom momenteel vier plusgroepen onder begeleiding van twee begaafdheidsspecialisten. In deze groepen krijgen leerlingen die op hun eigen school geen ontwikkelingsgelijken hebben de mogelijkheid om toch samen te werken en te leren op hun eigen niveau. Leerlingen die een dubbele problematiek ervaren, bijvoorbeeld in de vorm van een leer- of gedragsstoornis, worden in deze kleine plusgroepen intensief begeleid in het leren omgaan met zichzelf en de ander, waarbij de transfer naar de reguliere school van groot belang is. Ook dit jaar neemt een aantal begaafde leerlingen uit groep 8 weer deel aan de samenwerkingsprogramma's met het Voortgezet Onderwijs (DaVinci Masterclass in samenwerking met Bernard Lievegoedschool, Bonnefantencollege, Porta Mosanacollege en het Sint Maartenscollege). Daarnaast vinden er ook masterclasses plaats op het Stella Maris College in Meerssen.

De thema-coördinator en de contactpersonen van het thema Hoogbegaafdheid komen vier keer per schooljaar bij elkaar om ervaringen uit te wisselen, om materialen te delen en voor bijscholing omtrent relevante onderwerpen. Mede door deze coördinatoren wordt de kennis over het signaleren en herkennen van begaafde leerlingen, het compacten en verrijken van de lesstof en het begeleiden van begaafde leerlingen met steeds meer collega's gedeeld waardoor de kennis en het aanbod op de reguliere scholen verder wordt vergroot.

3.5. Techniek en wetenschap

Alle MosaLira-scholen hebben aandacht in hun lesprogramma voor wetenschap en techniek en onderzoekend en ontdekkend leren. Dit is belangrijk, omdat we leerlingen willen voorbereiden op de zogenaamde '21st century skills'. Er wordt gewerkt met verschillende nieuwe methodes, maar ook in verschillende werkvormen om leerlingen uit te dagen en zelf op onderzoek te laten gaan individueel of in groepjes. Elke school geeft hier op haar eigen manier invulling aan. Afgelopen jaar was er veel aandacht voor programmeren en coderen en werd de samenwerking opgezocht tussen PO en VO. Zo heeft de Basisschool John F Kennedy samengewerkt met het Bonnefantencollege en Basisschool Scharn met VMBO-Maastricht.

De samenwerking was gericht op programmeren en coderen waarbij het thema was 'leren door te ontmoeten' centraal stond. Zowel leerkrachten als leerlingen zijn bij elkaar gebracht in dit project om de eerste stappen voor een doorgaande lijn op te zetten. Met name het borgen van wetenschap en techniek/onderzoekend en ontdekkend leren in het lesprogramma is een uitdaging die de MosaLira-scholen de komende jaren graag aangaan.

3.6. Team Onderwijs en ondersteuning

Vanaf start schooljaar 2018-2019 is er op bestuurskantoor een team onderwijs en ondersteuning aanwezig. Dit team bestaat uit een onderwijsadviseur en een projectleider. Team onderwijs is er om het primaire proces te versterken, te verrijken en verder te verbeteren. Dit wordt gedaan vanuit advies, support en co-creatie. Contexten en data die relevant zijn worden met elkaar verbonden waarbij processen, opbrengsten, de kwaliteitscultuur en de onderwijskwaliteit verder wordt versterkt.

Hoofdstuk 4. Brede ontwikkeling

4.1 Actief burgerschap, sociale integratie en identiteit

Mosalira ziet burgerschapsvorming als een fundamenteel onderdeel van het onderwijsaanbod. Het maakt deel uit van elk vak en in het bijzonder van de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de leerlingen.

De basisschool is voor kinderen vaak de eerste ontmoetingsplaats waar ze verkeren in grote groepen leeftijdgenoten met alle verschillen van dien. Kinderen leren tijdens hun schooltijd op de basisschool om te gaan met deze verschillen en samen te werken op basis van gelijkwaardigheid en algemeen geldende waarden en normen. Om goed te kunnen functioneren binnen de maatschappij is echter meer nodig. Vandaar dat Mosalira het belangrijk vindt om structureel aandacht te (blijven) besteden aan dit onderwerp. Binnen de verschillende scholen van Mosalira wordt dit o.a. vorm gegeven door:

- Leerlingen taken toe te delen met als doel het leren dragen van verantwoordelijkheid.
 - Leerlingen te stimuleren samen te werken aan allerlei opdrachten.
 - Leerlingen binnen een leerlingenraad de mogelijkheid te bieden mee te praten over allerlei schoolse aangelegenheden om te ervaren wat een democratische samenleving inhoudt.
 - Sociale vaardigheden aan te leren m.b.v. van moderne methodieken (Leefstijl, Kanjertraining e.d.).
 - Aandacht te besteden aan seksualiteit, diversiteit en respect, o.a. aan de hand van het programma 'Lentekriebels'.
 - Het thema duurzaamheid een steeds belangrijkere plaats te laten innemen door o.a. het scheiden van afval, deel te nemen aan opruimacties in de buurt, deelname aan het programma ECO-schools.
 - Zich in te zetten voor allerlei goede doelen, zoals de voedselbank, stichting Kinderpostzegels, Jantje Beton en stichting Kika.
- Contacten te onderhouden met zorginstellingen in de buurt om kinderen zo kennis te laten maken met cliënten van de instelling.

4.2. Cultuur

Cultuureducatie neemt een belangrijke plek in bij onze basisscholen. Door middel van contactpersonen Cultuur zoekt iedere school de verbinding op met culturele instellingen. Ook het aanbod van deze instellingen wordt steeds meer afgestemd op het onderwijs. Steeds meer scholen nemen een bezoek aan een museum of andere cultuurinstelling op in hun jaarprogramma. In 2018 hebben we het verzoek gekregen om mee te werken aan het project "Kunst in de klas." Met als doel het aanwakken van de rijke fantasie en creativiteit van kinderen. Onder begeleiding van acteurs en beeldend kunstenaars hebben alle kinderen een creatief proces doorgemaakt. Basisschool Het Mozaïek heeft aan dit project meegedaan.

Veel scholen neem deel aan het project "Toon je Talent" van Kaleidoscoop. Toon je Talent is een uniek project dat kinderen de kans biedt om hun verborgen talent te ontdekken en verder te ontwikkelen. Kinderen maken op een positieve manier kennis met muziek, dans, toneel en beeldende vorming. Ze ervaren wat het met hun kan doen, waar ze goed in zijn of gewoon gelukkig van worden. Het project is opgebouwd als een doorlopende leerlijn voor groep 1 t/m 8 van het basisonderwijs.

Er is sprake van een goede samenwerking tussen scholen en amateurgezelschappen zoals harmonieën en fanfares. Naast de aandacht voor muziek op school, onder andere door het inrichten van zogenaamde "blazersklassen", bieden zij ook na school diverse nascholingsactiviteiten. De kinderen die hun talenten verder willen ontplooiën melden zich aan bij de diverse muziekverenigingen.

4.3. Gezondheid en Sport

In 2018 hebben acht MosaLira scholen een vignet 'gezonde school' behaald of met succes verlengd voor de komende drie jaar. Naast de thema's waar eerdere jaren al werd gewerkt, 'voeding' en 'bewegen en sport', zijn er nu ook verschillende MosaLira-scholen die het vignet hebben behaald op het thema 'relaties & seksualiteit'.

Eind 2018 mochten dertien MosaLira scholen zich 'gezonde school' noemen. In totaal bezitten zij 21 vignetten. Ook zijn er nog verschillende MosaLira scholen bezig om aan de criteria voor een vignet te voldoen of zijn op weg om een volgend vignet te behalen. Zestien MosaLira scholen namen in 2018 deel aan 'Basisschool in Beweging'. Dit betekent dat nagenoeg alle reguliere onderwijs scholen van MosaLira deelnamen aan dit project. 'Basisschool in Beweging' is een project van Maastricht Sport en de GGD Zuid-Limburg waarbij scholen een actieplan schrijven om het gezonde en sportieve klimaat op en rondom school te verbeteren. Veel MosaLira scholen zijn dus volop bezig om te investeren in het thema 'Gezondheid & Sport'.

In 2018 is flink geïnvesteerd in de kwaliteit van de gymlessen. Naast de drie scholen die al langer een vakleerkracht inzetten voor de gymlessen, hebben het afgelopen jaar nog eens vijf MosaLira scholen een vakleerkracht bewegingsonderwijs aangesteld. Op alle vijf de scholen (en BS Scharn waar al een vakleerkracht bewegingsonderwijs werkzaam was) wordt deze functie in samenwerking met Maastricht Sport gefinancierd.

De werkzaamheden van de vakleerkracht beperken zich niet tot uitsluitend het verzorgen van de gymlessen. De vakleerkracht +, zoals deze wordt genoemd, heeft daarnaast een kartrekkende rol binnen de werkgroep gezonde school van de betreffende school die werkt aan de strategische acties zoals omschreven in het actieplan van 'Basisschool in Beweging'.

Voor het personeel van MosaLira werden ook weer verschillende activiteiten georganiseerd: deelname aan Zweit veur Leid, een volleybaltoernooi, een tennistoernooi en uiteraard was het weer mogelijk om deel te nemen aan Maastrichts Mooiste. Ter voorbereiding op dit hardloopevenement in juni 2018, kon het personeel hardlooptrainingen volgen bij Just Goo.

MVV verzorgde in het kader van 'Lerend Scoren' scholenbezoeken door 2 voetballers. Zij kwamen op allerlei MosaLira scholen in groep 7 langs om kinderen van alles te leren over hun leefstijl als profvoetballer bij de Maastrichtse voetbalclub. Uiteraard was er bij elk bezoek ook tijd voor een potje voetbal. Ook een wedstrijdbezoek aan een thuiswedstrijd van MVV is deel van dit project. Hier hebben dan ook veel MosaLira- scholen gebruik van gemaakt.

Hoofdstuk 5 Personeel

Ultimo 2018 werkten bij MosaLira in totaliteit 655 personeelsleden voor in totaal 493 fte.

Ongeveer 89% procent van onze medewerkers heeft een vaste benoeming.

Ook binnen MosaLira begint het dalend aanbod aan leerkrachten op de arbeidsmarkt voelbaar te worden. De vraag naar vervangers en leerkrachten blijft actueel.

2018 is te beschouwen als een overgangsjaar binnen HR.

Er is aandacht besteed aan het afronden van een aantal langdurige dossiers/ casussen en het verbeteren van lopende HR- processen.

Er is in 2018 een regeling voor “vrijwillig voortijdig afscheid nemen bij keuzepensioen of (dreigend) verminderde inzet” opgezet voor de doelgroep 63 jaar en ouder.

Een vervolg hierop zal worden meegenomen in de uitwerking van het Strategisch beleidsplan waarbij “de Vitaliteit van alle medewerkers” een belangrijk speerpunt wordt.

De herinrichting van het Personeelsinformatiesysteem (AFAS) heeft in 2018 plaatsgevonden.

Tevens is er specifieke aandacht besteed aan het oprichten van starterswerkplaatsen waar de verbinding met 3^e en 4^e jaars PABO- studenten samen met nieuwe MosaLira- medewerkers vorm heeft gekregen.

Duur dienstverband, leeftijdssamenstelling en man/vrouw verhouding

MosaLira medewerkers zijn trouw aan de stichting. Binnen MosaLira heeft ongeveer 58% procent van de medewerkers een dienstverband van meer dan 10 jaar.

Het blijft belangrijk dat medewerkers die lang in eenzelfde school werken vaker wisselen van school, zodat vernieuwing en kennisuitwisseling binnen alle scholen plaatsvindt en de kwaliteit van het onderwijs daarbij steeds verder wordt verbeterd.

Bij het vitaal houden van de medewerkers binnen onze organisatie, is het nog belangrijker om gericht te kijken wie op welke plek het meest geschikt is. Daarnaast besteedt MosaLira meer aandacht aan het binden en boeien van medewerkers. In 2018 hebben we een studiedag georganiseerd voor alle medewerkers MosaLira breed.

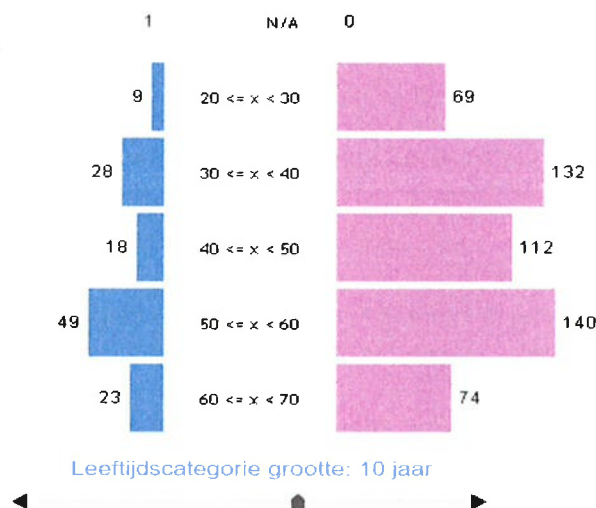
Leeftijdssamenstelling

Ons medewerkersbestand bestaat uit een redelijk gebalanceerde mix van alle leeftijdscategorieën. De man/vrouw verhouding is momenteel ongeveer 1:4. Het streven blijft om bij gelijke geschiktheid mannen te benoemen n. De instroom vanuit de PABO in de categorie man is echter laag.

Aantal medewerkers naar leeftijdscategorie

En wat is de verdeling per leeftijdscategorie?

Ziekteverzuim

Het totale verzuimpercentage binnen MosaLira over het kalenderjaar 2018 is gedaald van 9.7% (2017) naar 7,55% (2018), waarvan 10,23% in het SO en 6,79% in het BO.

We zitten hiermee nog boven het landelijk gemiddelde

Het landelijk gemiddelde verzuimcijfer PO 2018, zal in het najaar van 2019 bekend zijn.

Het gemiddelde landelijke verzuimcijfer voor het speciaal onderwijs is in 2017 is 6,7% en voor het reguliere basisonderwijs 5,9% Op landelijk niveau zien we dat in 2017 het gemiddelde verzuim zowel in het reguliere basisonderwijs als het speciaal onderwijs is gedaald.

In 2018 is actief aandacht besteed aan het afronden van een aantal langdurige ziektedossiers. Dit is ook terug te zien in de verzuimcijfers. In het laatste kwartaal van 2018 zien we een wat stabiel beeld. We zien vanaf dan het gemiddelde verzuimpercentage ook dicht bij de landelijke gemiddelden liggen, met uitzondering van het speciaal onderwijs.

Er is een daling in het ziekteverzuim ingezet. Gezien de eerder benoemde programmalijn "Vitaliteit" in het nieuwe Strategisch beleidsplan, is de verwachting dat deze dalende trend zich verder voortzet.

Leernetwerken

MosaLira vindt het belangrijk om leernetwerken te faciliteren. Dit is een goede manier voor medewerkers om elkaar te ontmoeten, van elkaar te leren en om samen te ontwikkelen. In 2018 zijn we begonnen met de werkplaats starters om beginnende leerkrachten extra te begeleiden. Een goed voorbeeld van een leernetwerk dat al langer functioneert binnen onze stichting is het IB-leernetwerk.

Binnen MosaLira is de Werkplaats Starters van start gegaan. Dit leernetwerk heeft 4 bijeenkomsten gehad. Hierin stonden het uitwisselen van ervaringen, ontmoeten en het binden en boeien van onze startende medewerkers en PABO 3 en 4 studenten centraal. Er is een eerste bijeenkomst geweest van het leernetwerk NT2, om van en met elkaar te leren, kennis en kunde te delen en goodpractice uit te wisselen.

Bovendien zijn er gesprekken gevoerd met medewerkers die leernetwerken in het komende jaar gaan registreren. In de jaarkalender voor het komende jaar is rekening gehouden met nieuwe leernetwerken:

- meer- en hoogbegaafdheid
- MT
- rekenen
- kindercoaching
- coaching
- ICT
- wetenschap & techniek
- clusterwerken/groepsoverstijgend werken
- SEO/gedrag
- kleuteronderwijs
- Snappet
- (begrijpend) lezen

Directeuren nemen in het taakbeleid/werkverdelingsplan 20 uur per medewerker op om deel te nemen aan deze netwerken en op de middagen waarop deze netwerken gepland staan, worden geen schoolactiviteiten gepland. Op deze manier faciliteren we onze medewerkers optimaal deel te nemen aan de leernetwerken.

Alle medewerkers hebben de overzichtslijst gekregen en kunnen intekenen op de netwerken waar ze graag aan willen deelnemen.

Hoofdstuk 6 Huisvesting en ICT

6.1 Huisvesting

In 2018 zijn tweemaal belangrijke trajecten gestart op het gebied van huisvesting. MosaLira is gestart met een analyse van onze gebouwen om te komen tot een strategisch huisvestingsplan. Die inzichten nemen we mee in het tweede belangrijke traject. De gemeente Maastricht heeft het initiatief genomen voor de herijking van het Integraal Huisvestingsplan. MosaLira neemt deel aan dit proces samen met andere kindpartners in de stad. Dit plan moet duidelijkheid geven waar de Integrale Kindcentra in Maastricht worden gevestigd en hoe worden ze ingericht. Beide plannen worden in 2019 vastgesteld. Tijdens de analyse is gebleken dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de renovatie van de John F. Kennedyschool uit te voeren. Zoals aangegeven zijn we samen met de gemeente Maastricht in gesprek over het nieuwe integrale huisvestingsplan. Dat heeft als gevolg dat we met de Gemeente goed willen overwegen of nieuwbouw een betere optie is voor de John F Kennedyschool.

Als het gaat om onderhoud van gebouwen hebben in 2018 naast de reguliere werkzaamheden een aantal grotere projecten afgerond:

- Het gebouw aan de Porseleinstraat is gerenoveerd en vanaf mei 2018 zijn de Jan Baptist SO en Don Bosco SO ingetrokken. De bundeling van de verschillende scholen past in de ambitie om het speciaal (basis)onderwijs verder te versterken en te ontwikkelen onder de gezamenlijke noemer Campus Special Needs (CSN). Door deze bewegingen hebben we de zeer verouderde en slechte gebouwen aan de Ponjaardruwe en Severenstraat in Maastricht in 2018 volledig verlaten.
- Tijdens de zomervakantie is de renovatie van de basisschool Anne Frank gestart. Het gebouw dat dateert van 1966 voldoet niet meer aan de huidige eisen die gelden binnen het programma 'frisse scholen'. Een frisse school is een schoolgebouw (basis- of voortgezet onderwijs) met een laag energiegebruik en een gezond binnenmilieu als het gaat om luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid. Een belangrijke aanpassing is de installatie van een luchtbehandelingssysteem. In ieder groepslokaal is boven het verlaagde plafond een unit geplaatst die continue via roosters in het plafond vieze lucht afzuigt en frisse lucht verspreidt. Doordat het systeem tijdens warme zomermaanden in de vroege ochtend koude lucht naar binnen transporteert, daalt ook de temperatuur. In de nieuwe verlaagde plafonds is LED-verlichting geïntegreerd. Deze aanpassingen zorgen voor een duidelijke verbetering van het binnenmilieu in klaslokalen. Dat is prettig voor de leerlingen en de leerkrachten. Met deze renovatie passen we ook de indeling in het gebouw aan. De groepen 1 t/m 4 zullen gehuisvest worden rond het leerplein "jonge kind". Nu zijn de groepen 1 en 2 nog in het bijgebouw ondergebracht. Op de 1e verdieping breiden we het vloeroppervlak uit, zodat we ook hier een mooi nieuwe leerplein in kunnen richten voor de groepen 5 t/m 8. De vrijkomende lokalen in het bijgebouw zullen op een later tijdstip als handvaardigheidslokaal en bibliotheek (dBos) worden ingericht. We verwachten de werkzaamheden eind oktober af te ronden. Tot slot wordt ook al het meubilair vervangen.

6.2 ICT

MosaLira vindt ICT en het toepassen hiervan binnen onze scholen heel belangrijk. Er is dan ook besloten om versneld de infrastructuur waar nodig aan te pakken en te zorgen dat al onze scholen zijn voorzien van een professioneel Wifinetwerk. Dit laatste is ook noodzakelijk omdat steeds meer scholen kiezen voor een mobile device voor leerlingen en leerkrachten. MosaLira heeft een onderhandse aanbesteding uitgezet voor het ICT beheer. Deze aanbesteding was voor een groot deel gericht op beheer vanuit Office365/Windows autopilot en Intune. Tijdens de uitvraag kreeg MosaLira het aanbod

om samen met Microsoft een pilot uit te voeren die betrekking had op wat er in de onderhandse aanbesteding werd gevraagd. Er is toen besloten om de aanbesteding terug te trekken en de pilot samen met Microsoft en APS-IT diensten uit te voeren. Als pilotschool (Proof of concept) werd gekozen voor de John F Kennedyschool. De eerste geluiden zijn positief en we breiden het nieuwe beheer nu uit met KC Amby en KC Scharn. Naast deze pilot zijn we bezig om ook een Azure server in te richten zodat serverbased software ook nog gebruikt kan worden.

Hoofdstuk 7 Financiën

7.1 Inzet werkdrukmiddelen

Aan het begin van 2018 heeft Het kabinet in het werkdrukakkoord geld vrijgemaakt voor de vermindering van de werkdruk op basisscholen. Onze schooldirecteuren hebben met hun team overleg gehad hoe ze dit geld het beste kunnen inzetten. Vervolgens hebben ze een voorstel gemaakt en dit ter goedkeuring voorgelegd aan de PMR (Personeelsgeleding Medezeggenschapsraad). Het merendeel van de scholen heeft ervoor gekozen om het geld in te zetten voor extra formatie in de vorm van uitbreiding van uren van medewerkers, inhuur van vakleerkrachten of onderwijsassistent.

Brin	School	Bedrag	Personeel	Materieel	Professionalisering
		1 aug. 2017 €155,55 p. lln			
03IY	JF Kennedy	€ 88.819,00	€ 77.263,22	€ 11.555,78	
03NC	Scharn	€ 61.287,00	€ 61.287,00		
03OP	Sint Oda	€ 26.132,00	€ 26.132,00		
03QD	Petrus en Paulus	€ 34.065,00	€ 24.851,31	€ 9.213,69	
04IP	Amby	€ 72.953,00	€ 72.953,00		
04KM	De Letterdoes	€ 18.510,00	€ 18.510,00		
05KP	Het Mozaïek	€ 17.733,00	€ 17.733,00		
06OJ	De Maaskopkes	€ 14.777,00	€ 14.777,00		
07WV	Wyck	€ 22.710,00	€ 22.710,00		
08QO	Sint Pieter	€ 44.176,00	€ 44.176,00		
10FZ	De Vlinderboom	€ 52.264,80	€ 52.264,80		
15FK	Sint Aloysius	€ 39.665,00	€ 39.665,00		
15IQ	Montessori Binnenstad	€ 59.109,00	€ 59.109,00		
16UN	IKC De Geluksvogel	€ 22.866,00	€ 22.866,00		
16VU	Anne Frank	€ 29.399,00	€ 29.399,00		
19VJ	Manjefiek	€ 33.910,00	€ 33.910,00		
99GA	UWCM Primary	€ 45.420,60		€ 20.000,00	€ 25.420,60
03LO	SBO De Talententuin	€ 32.821,00	€ 32.821,00		
00SH00	IvOO SO	€ 14.155,05	€ 14.155,05		
00SH01	IvOO VSO AD	€ 10.577,40	€ 10.577,40		
00SH02	IvOO VSO Dip	€ 15.710,55		€ 15.710,55	
02SP00	Don Bosco SO	€ 4.199,85		€ 4.199,85	
02SP01	Don Bosco VSO	€ 5.599,80	€ 5.599,80		
17LV00	Jan Baptist SO	€ 10.266,30		€ 10.266,30	
17LV01	Jan Baptist VSO	€ 12.288,45		€ 12.288,45	
	Totaal	€ 789.414,80	€ 680.759,68	€ 83.234,62	€ 25.420,60

7.2 Treasuryverslag

MosaLira legt conform de regeling 'Beleggen en Belenen' jaarlijks verantwoording af over haar treasury- activiteiten in het jaarverslag. Vanwege de aanhoudend lage rente zijn de beleggingsmogelijkheden binnen de gestelde kaders beperkt en worden de financiële middelen met name aangehouden op rentedragende rekeningen bij SNS Bank, ING Bank en ABN Amro Bank.

In onderstaande overzichten is de inhoud van de beleggingsportefeuille van MosaLira per 1 januari 2018 en per 31 december 2018 opgenomen. De obligatieportefeuille voldoet, met inachtnaam van de historische portefeuille, aan de eisen uit de meest recente regeling 'Beleggen en Belenen' (OCW) en het treasurywetwet.

Beleggingen per 01-01-2018

Debiteur	Nominaal	Coupon	Looptijd	Koers	Marktwaaarde	Rating Moody's	Rating S&P
BNP Paribas	200.000,00	4,875%	2049	104,375	208.750	Ba1	BBB-
Royal Bank of Scotland	100.000,00	5,500%	2049	100,990	100.990	Ba3	B+
Furstenberg	100.000,00	5,625%	2049	96,000	96.000	Caa2	-
Main Capital Fund	100.000,00	5,750%	2049	103,500	103.500	Ba1	-
	500.000,00				509.240		

Per 1 januari 2018 bestond de beleggingsportefeuille uit 4 perpetuuls. Perpetuuls zijn obligaties die een relatief hoog rendement geven, maar ze hebben ook een hoger koersrisico. De perpetual van de Royal Bank of Scotland is in 2018 vervroegd afgelost. De koersen van de resterende obligaties zijn door de financiële crisis in Q4 2018 licht in koers gedaald. De koers van de Furstenberg obligatie is echter sterk gedaald. De koers van de Furstenberg obligatie was afgelopen jaar van € 65,- gestegen naar € 96,-. Dit jaar is de waarde weer gezakt en wel naar € 61,30. Dit wordt veroorzaakt door problemen met de onderliggende Landesbank. Hier zijn acties ondernomen waardoor de koers per 6-6-2019 gestegen is tot € 68,-. Gedurende 2018 is een negatief koers- en renteresultaat van € 18.001 geboekt. De perpetuuls worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en zijn aangekocht voor 2016; hierdoor voldoet deze belegging nog aan de daarvoor geldende regeling 'Beleggen en Belenen'. MosaLira zoekt naar een geschikt moment om de perpetuuls van de hand te doen, zodat geen beroep meer gedaan hoeft te worden op de uitzonderingsregel.

Beleggingen per 31-12-2018

Debiteur	Nominaal	Coupon	Looptijd	Koers	Marktwaaarde	Rating Moody's	Rating S&P
BNP Paribas	200.000,00	4,875%	2049	102,38	204.760	Ba1	BBB-
Furstenberg	100.000,00	5,625%	2049	61,30	61.300	Caa1	-
Main Capital Fund	100.000,00	5,750%	2049	102,19	102.190	Ba1	-
	400.000,00				368.250		

7.3 Continuïteit 2018

De planning en control cyclus van MosaLira leidt in het voorjaar tot het opstellen van meerjarenbegrotingen op school- en bestuursniveau. Op basis van een aantal kengetallen worden door scholen en centraal prognoses opgesteld en beleidskeuzes, afgeleid van de strategie, uitgewerkt in taakstellende begrotingen. Deze begrotingen vormen de basis van de planning en control cyclus, die

binnen MosaLira op schooljaar worden vormgegeven. Weergegeven is de realisatie over 2018 en een prognose. De onderstaande prognoses zijn vanuit de schooljaarbegrotingen omgerekend naar kalenderjaren.

A1. Kengetallen

<i>Kengetal</i>	2018	2019	2020	2021
<i>Leerlingen</i>	5055	5053	5018	4999
<u>Aantallen FTE</u>				
<i>Directie</i>	21	21	21	21
<i>Onderwijzend Personeel</i>	365	348	345	344
<i>Ondersteunend Personeel</i>	110	100	97	101

Toelichting op de kengetallen:

De bovenstaande prognoses voor de leerlingaantallen zijn door scholen opgesteld op basis van de op meest recente leerlingaantallen en in- en uitstroomgegevens. Door de bewegingen in de stad Maastricht en een aantal grote factoren (Integraal Huisvestingsplan Gemeente Maastricht, Strategisch Huisvestingsplan en Demografische ontwikkelingen) zijn de leerlingaantallen zeker nog aan verandering onderhevig. Er is gepoogd een zo adequaat mogelijke inschatting te maken met de meest recente gegevens.

Door de wet passend onderwijs kan de uitstroom naar verschillende scholen in verschillende regio's voor MosaLira van grote invloed zijn. Daarnaast zijn de gevolgen van de nog te vormen kindcentra in de gemeente Maastricht nog relatief onbekend. Het gemeentelijke integrale huisvestingsplan, dat uitgaat van een beperkt aantal kindcentra zal kunnen leiden tot fusies met scholen van andere stichtingen. Dit zal gevolgen kunnen hebben voor de leerlingaantallen van MosaLira. Tenslotte laten de meest actuele demografische prognoses voor de regio Zuid Limburg, Maastricht in het bijzonder, zien dat na een paar jaar van stabilisatie een bevolkingsgroei zal ontstaan.

De FTE's zullen naar verwachting in 2019-2020 dalen ten opzichte van eerdere jaren. Daarna zullen deze aantallen zich stabiliseren in lijn met de leerlingaantallen. Gedurende schooljaar 2018-2019 heeft een relatief hoge uitstroom plaatsgevonden welke niet opnieuw opgevuld gaat worden in de organisatie voor schooljaar 2019-2020. De krapte op de arbeidsmarkt en het vinden en behouden van goed personeel heeft nog steeds prioriteit voor MosaLira. Het vinden van voldoende vervangers blijft een uitdaging.

A2 Hieronder volgt de meerjarenbegroting op bestuursniveau.

Balans

Balans	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Activa				
<u>Vaste activa</u>				
Immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiële vaste activa	4.203.780	4.157.257	3.859.958	3.797.425
Financiële vaste activa	426.915	424.415	221.915	144.415
Totaal vaste activa	4.630.695	4.581.672	4.081.873	3.941.840
 Vlottende activa				
Voorraden	-	-	-	-
Vorderingen	4.841.932	4.137.132	3.958.132	3.592.665
Effecten	-	-	-	-
Liquide middelen	14.573.973	13.717.276	11.963.810	10.538.810
totaal vlottende activa	19.415.905	17.854.408	15.921.942	14.131.475
Totaal Activa	24.046.600	22.436.080	20.003.815	18.073.315
 Passiva				
<u>Eigen vermogen</u>				
Algemene reserve	11.260.400	9.750.917	7.959.447	6.171.459
Bestemmingsreserves	3.162.432	3.162.432	3.162.432	3.162.432
Overige reserves	663.562	663.562	663.562	663.562
Voorzieningen	3.449.480	3.413.937	2.933.048	2.541.538
Langlopende schulden	-	-	-	-
Kortlopende schulden	5.510.726	5.445.232	5.285.325	5.534.325
Totaal passiva	24.046.600	22.436.080	20.003.815	18.073.315

Toelichting:

Bovenstaande geprognosticeerde balans is gebaseerd op de door de RvT goedgekeurde meerjarenbegroting 2019-2020. Tevens is de meerjaren-investeringsplanning, het groot onderhoudsplan en de liquiditeitsprognose als bron gebruikt. Op basis van bekende ontwikkelingen en gegevens uit bovenstaand genoemde bronnen is een zo goed als mogelijke meerjarige inschatting gemaakt van de posities per balansdata.

In totaliteit laat de geprognosticeerde balans zien dat de verhouding vreemd vermogen en eigen vermogen gezond blijft. De Liquiditeitspositie zal naar verwachting komende jaren afnemen vanwege de begrootte negatieve resultaten en een hoge verwachte onttrekking aan de onderhoudsvoorziening. Door goed vooruit te kijken en de ontwikkelingen goed te monitoren verwacht MosaLira adequaat voorbereid te zijn op de financiële gevolgen van de in dit verslag genoemde ontwikkelingen.

Samen met de begrootte negatieve resultaten zal hierdoor de algemene reserve van MosaLira aangesproken gaan worden. Ondank deze (bewust begrootte) verliezen vanwege investering in het onderwijs (in verband met het relatief hoog weerstandsvermogen) blijft de reservepositie van MosaLira de komende jaren op een niveau waarbij risico's adequaat opgevangen kunnen worden.

Staat/Raming van Baten en Lasten

<i>Staat van baten en lasten</i>	2018	2019	2020	2021
Baten				
<i>Rijksbijdragen</i>	37.506.056	36.646.154	36.878.199	36.563.939
<i>Overige overheidsbijdragen</i>	550.641	379.135	342.320	204.362
<i>College-, cursus-, examengelden</i>	-	-	-	-
<i>Baten in opdracht van derden</i>	-	-	-	-
<i>Overige baten</i>	1.789.165	1.276.529	1.180.256	1.157.942
Totaal baten	39.845.862	38.301.818	38.400.776	37.926.243
Lasten				
<i>Personeelslasten</i>	34.221.666	33.494.535	33.296.073	33.462.211
<i>Afschrijvingen</i>	737.372	823.937	920.502	884.871
<i>Huisvestingslasten</i>	4.164.985	3.122.618	3.384.093	3.332.458
<i>Overige lasten</i>	2.601.051	2.473.044	2.662.774	2.105.888
Totaal lasten	41.725.074	39.914.134	40.263.442	39.785.429
Saldo baten en lasten	-1.879.212	-1.612.315	-1.862.666	-1.859.186
<i>Saldo financiële bedrijfsvoering</i>	146.742	102.832	71.197	71.197
<i>Saldo buitengewone baten en lasten</i>	-	-	-	-
Totaal resultaat	-1.732.470	-1.509.483	-1.791.469	-1.787.989

Toelichting:

In de detailbegrotingen per schooljaar zijn de specifieke schoolontwikkelingen in kaart gebracht. Hierbij is rekening gehouden met de behoefte van de school, maar zeer zeker ook de kwaliteit van onderwijs. Voor iedere schoolbegroting is uitgewerkt wat de basis benodigde formatie is om de school te kunnen voorzien. De bekostiging, zoals bepaald door OCW (DUO), is doorgerekend in de meerjarige begrotingen. Dat wil zeggen dat op basis van de leerlingaantallen t-1, is doorgerekend wat dit financieel voor de scholen betekent in jaar t.

MosaLira heeft zich als doel gesteld de relatief hoge reservepositie en daarmee het weerstandsvermogen af te bouwen naar een gezonde 20% in de periode van 4 jaren. Dit gebeurt op basis van duidelijke visie en beleid zoals nu vastgesteld wordt in het nieuw strategisch beleidsplan (gereed medio 2019). Hierdoor zijn de komende jaren negatieve resultaten begroot.

MosaLira gaat hierbij investeren op enerzijds ICT en Meubilair en anderzijds wordt een inhaalslag gemaakt in het onderhoud. Tevens wordt vanuit het nieuwe strategisch beleidsplan aanvullend geïnvesteerd in de onderwijskwaliteit. Dit wordt beredeneerd gedaan vanuit inhoud zoals op dit moment wordt bepaald in het strategisch plan en onder bewaking van de afdeling onderwijs. Het merendeel van de bovengenoemde zijn eenmalige investeringen. Het besef is er dat komende jaren negatieve resultaten begroot zijn en dat dit géén structureel beeld kan zijn.

Om de zaken beheersbaar te houden wordt met name komende jaren ook gekeken naar de organisatie en huisvesting van het speciaal onderwijs en de opzet en financiering van het Dienstencentrum.

De financiële baten zullen meerjarig teruglopen vanwege afbouw van de effecten, teruglopende liquiditeitspositie en verwachte lage rentestanden op de kapitaalmarkt.

B. Overige Rapportages

B1 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem
Het inschatten en wegen van risico's om te komen tot een passende set van preventieve en repressieve maatregelen is structureel onderdeel van de planning en control cyclus.

De primaire focus ligt op het onderkennen van risico's die de realisatie van de doelen uit het strategisch beleidsplan en de onderliggende jaarplannen in gevaar kunnen brengen. Afhankelijk van de impact en de kans van optreden van het risico worden afgewogen preventieve en repressieve beheersmaatregelen en acties ondernomen om het risico zoveel mogelijk tot een acceptabel niveau terug te brengen.

Vooralsnog zijn alle risicogebieden en de daarin genoemde aandachtspunten met een passende set van maatregelen adequaat afgedekt of worden deze aandachtig gevolgd om te voorkomen dat onacceptabele risico's ontstaan. MosaLira is bezig met het opstellen van een nieuw strategisch beleidsplan. Dit wordt in juli 2019 afgerond. Aan de hand daarvan zal een hernieuwde risico-inventarisatie worden opgesteld, waarbij ook het risicomangement-model van de PO-raad zal worden gehanteerd.

B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Risico's zijn onderkend op de gebieden personeel, veiligheid, ICT, financiën en huisvesting, De belangrijkste onderkende risico's liggen op het personele vlak en de implementatie van de AVG. Deze risico's en de bijbehorende maatregelen/acties zijn hieronder met status balansdatum opgenomen.

Beschrijving	Beheersmaatregelen
Het ziektepercentage van MosaLira is duidelijk hoger dan het gemiddeld verzuim in het primair onderwijs. De hoogte van het verzuim wordt sterk bepaald door een aantal langdurige zieken en een hoog verzuim in het speciaal onderwijs. De verzuimfrequentie is lager dan gemiddeld voor het PO. De schade van het hoge ziektepercentage zit zowel in de continuïteit van het onderwijs en imago-schade alsook in extra kosten voor het inzetten van vervangers.	In 2018 zijn diverse maatregelen genomen: - Het beëindigen van slapende dienstverbanden - Aan de hand van uitgevoerde RI&E's wordt de psychosociale arbeidsbelasting verder onderzocht waar relevant. - Binnen MosaLira gesprekken gevoerd over het anders organiseren van werk en het vormgeven van het speciaal onderwijs. - In preventieve zin worden coaches ingezet om medewerkers in balans te houden die dreigen uit te vallen. - In Q2 wordt verder het gehele verzuimbegeleidingsprotocol geactualiseerd.

	- Vanuit het rijk worden extra middelen ingezet voor werkdruk vermindering. - In het nieuwe strategisch beleidsplan is "Allemaal Vitaal" als een van de 4 hoofdprogrammalijnen opgenomen. De genomen maatregelen hebben er al toe geleid dat het gemiddeld verzuim percentage vanaf mei 2018 gelijk is aan het landelijk gemiddelde.
Aantrekken en binden jonge leerkrachten en vergrijzing. Zoals uitgebreid in het landelijk nieuws aan de orde gekomen is het moeilijk om (goede) nieuwe leraren te vinden vanwege de afname van het aantal PABO-studenten en de aantrekkelijkheid van het beroep. Hoewel het probleem met name in de randstad nijpend is, voelt ook MosaLira dit.	Met andere besturen en partners is samenwerking gezocht om te voorkomen dat het gebrek aan jonge leerkrachten in de toekomst problematisch gaat worden. Verder zijn er acties uitgezet om MosaLira beter "in de markt te zetten". Vooralsnog lukt het om vacatures in te vullen. De lichte afname van het aantal leerlingen en dus medewerkers helpt hier ook in.
De Implementatie van de AVG vergt een behoorlijke investering van de organisatie in tijd en geld. Non-compliance kan lijden tot hoge boetes en imago-schade.	Vorig jaar zijn reeds belangrijke acties genomen: - Een procedure 'eerste aanpak privacy' is uitgewerkt binnen de scholen. Hierbij wordt o.a. privacy in diverse protocollen in de stichtingbrede en schoolspecifieke veiligheidsplannen opgenomen (integriteitscode, media-protocol etc.). - Verwerkingsovereenkomsten met softwareleveranciers zijn afgesloten - Bij de aanschaf van hardware en software wordt de privacy geborgd (bijv. door strikte autorisatie-inrichtingen). Met een extern bureau is een werkprogramma opgesteld waarmee MosaLira tegen het einde van 2019 een privacybeleid waarbij optimalisering van beheersmaatregelen een continu proces is, uitgevoerd op basis van meetbaarheid, rekenschap en periodieke evaluaties. De functie van Functionaris Gegevensbescherming is vooralsnog extern belegd.

7.4 Jaarrekening

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

MosaLira Stichting voor Leren, Onderwijs en Opvoeding (hierna: MosaLira) is een stichting en haar activiteiten bestaan uit het aanbieden van basis- en speciaal onderwijs in Maastricht.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de inrichtingsvereisten van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Specifiek voor onderwijsinstellingen gelden de bepalingen en modellen zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving RJ660 Onderwijsinstellingen en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ('WNT').

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de instelling.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen van wezenlijke aard voorgedaan welke van invloed zijn op de continuïteit van de instelling en het beeld dat deze jaarrekening schetst per balansdatum.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op verkrijgingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Stelselwijzigingen

In 2018 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2018 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van MosaLira over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting

op de betreffende jaarrekeningposten.

Transacties in vreemde valuta

De jaarrekening is weergegeven in euro's.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen en inventaris en apparatuur worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de lineaire afschrijving gebaseerd op de economische levensduur en bijzondere waardeverminderingen. De verkrijgingsprijs bestaat uit de aanschafkosten inclusief kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan het product, zoals installatiekosten. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd:

- Inventaris en apparatuur, 3 tot 10 jaar
- Leermiddelen (OLP), 8 tot 15 jaar
- ICT, 2 tot 10 jaar
- Meubilair, 10 tot 15 jaar

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte economische waarde, wordt een bedrag ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de economische waarde van het actief.

Financiële vaste activa en effecten

Effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Daarnaast zijn er vanuit het verleden nog een tweetal overige waarderingsmethoden, te weten;

- De obligaties met de aflossing ineens op expiratedatum, omdat deze een hoofdsomgarantie hebben per einde looptijd en verkregen zijn via de deelname aan een vermogensbeheerstichting waardoor de verkrijgingsprijs niet te achterhalen is. Deze zijn in de jaarrekening gewaardeerd tegen nominale waarde.
- De "eeuwigdurende" obligaties. Deze zijn per ultimo 2018 gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze amortisatie is benaderd middels de berekening van het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de nominale waarde, op basis van een verwachte looptijd van 20 jaar. Omdat de verkrijgingsprijs niet te achterhalen is, is deze gefixeerd op de waarde per 1 januari 2012.

Financiële vaste activa met een looptijd korter dan een jaar worden als kortlopend gepresenteerd onder de effecten.

Vorderingen

Vorderingen worden initieel tegen reële waarde gewaardeerd en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid. Er is geen sprake van agio of disagio op deze vorderingen, dus deze geamortiseerde kostprijs wordt verondersteld gelijk te zijn aan de nominale waarde van deze vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Indien de beperkte bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. MosaLira stichting voor leren, onderwijs en opvoeding beschikt niet over bestemmingsfondsen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt op de balans opgenomen indien sprake is van een verplichting (in recht afdwingbaar of feitelijk), waarvan het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen benodigd is en een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Vrijvallen uit en dotaties aan de voorzieningen vinden plaats ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening.

Uitzondering op voorgaande voorwaarden betreft de egalisatievoorziening voor groot onderhoud. De toevoegingen aan deze voorziening zijn bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt, gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd als het effect van tijdswaarde materieel is.

Voorziening jubilea

Ten aanzien van de verplichting om toekomstige jubilea-uitkeringen te betalen is in de jaarrekening een voorziening jubilea gevormd. In de berekening van deze voorziening is rekening gehouden met vertrekkansen en toekomstige salarismet. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde op basis van een discontovoet van 2,5%. Deze voorziening heeft een overwegend langlopend karakter.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening voor onderhoudskosten is nominaal opgenomen voor periodiek groot onderhoud dat dient te worden verricht op de gebouwen. De voorziening voor onderhoudskosten is overwegend langlopend.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van

bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De opbrengsten en kosten worden op basis van historische prijzen toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Overige baten zoals verhuur, detachering en ouderbijdragen worden in de periode waarop deze betrekking hebben, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Operational Lease

Bij MosaLira zijn er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij MosaLira ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

MosaLira heeft een pensioenregeling bij de Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichten of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2018 is 97%.

ABP werd in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom hebben ze toen een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat ze doen om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank, de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfondsen.

De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

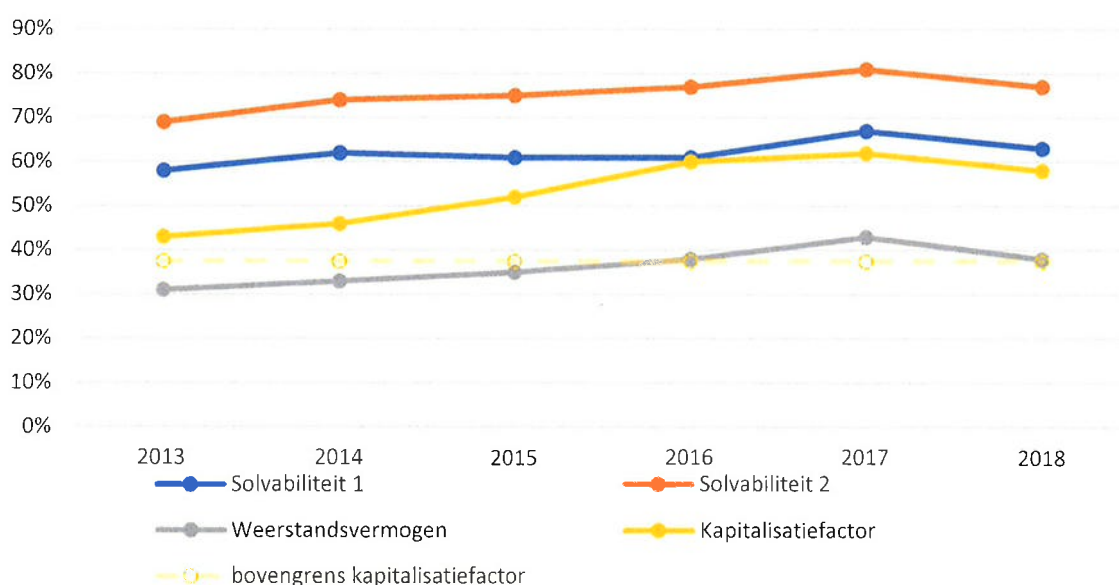
- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 105% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.
- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren, geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kan het ABP bijvoorbeeld korten op de pensioenen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes. Gedurende het verslagjaar hebben geen significante transacties in vreemde valuta plaatsgevonden.

Financiële Kengetallen

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
SOLVABILITEIT 1	63%	67%	61%	61%	62%	58%
SOLVABILITEIT 2	77%	81%	77%	75%	74%	69%
LIQUIDITEIT (CURRENT RATIO)	3,52	4,31	3,51	2,88	2,43	1,88
RENTABILITEIT	- 4,3%	4,2%	4,2%	3,9%	-0,3%	1,1%
WEERSTANDSVERMOGEN	38%	43%	38%	35%	33%	31%
KAPITALISATIEFACTOR	58%	62%	60%	52%	46%	43%

Solvabiliteit

De solvabiliteit 1 (eigen vermogen gedeeld door balanstotaal) en solvabiliteit 2 (eigen vermogen + voorzieningen gedeeld door balanstotaal) bedragen per 31 december 2018 respectievelijk 63% en 77%. De solvabiliteit is daarmee als goed te kwalificeren.

Liquiditeit

De liquiditeit (current ratio = vlottende activa gedeeld door kortlopende verplichtingen) geeft aan in welke mate de stichting op korte termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. De uitkomst dient minimaal 1 te zijn, opdat alle schulden die op korte termijn opeisbaar zijn, kunnen worden betaald. Op 31 december 2018 bedraagt de liquiditeit 3,52 en is daarmee als goed te kwalificeren.

Rentabiliteit

De rentabiliteit is berekend aan de hand van de formule: totaal resultaat gedeeld door de totale baten maal 100%. Over 2018 is de rentabiliteit -4,3%, deze is daarmee weliswaar negatief maar gelet op de financiële positie van MosaLira geen reden tot zorgen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is berekend aan de hand van de formule: eigen vermogen gedeeld door de rijksbijdragen maal 100%. Het weerstandsvermogen per ultimo 2018 bedraagt 38% en is daarmee als goed te kwalificeren.

Kapitalisatiefactor

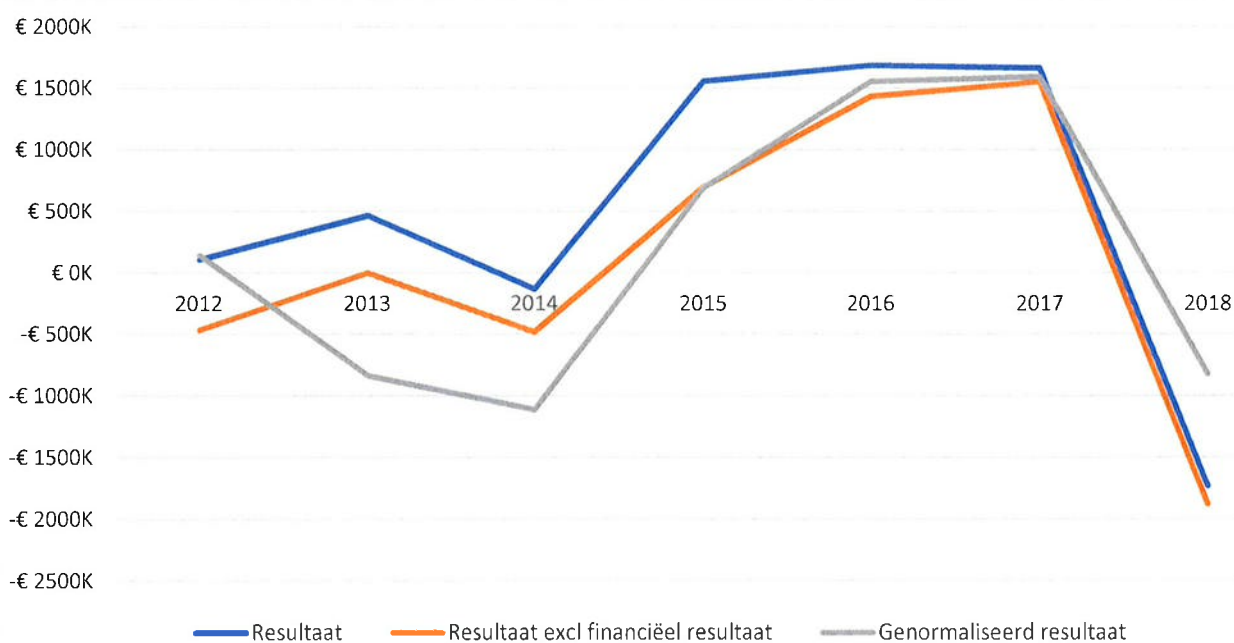
De kapitalisatiefactor wordt als volgt berekend: balanstotaal minus waarde gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten. De maximale waarde mag voor een instelling als MosaLira 37,5% bedragen (er geldt geen minimumnorm). Ultimo 2018 bedraagt de kapitalisatiefactor 58%.

Balans na resultaatbestemming

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	4.203.780	3.793.429
Financiële vaste activa	426.915	493.987
Vaste activa, totaal	4.630.695	4.287.416
Vlottende activa		
Vorderingen	4.929.123	4.791.028
Effecten	0	0
Liquide middelen	14.573.973	15.903.264
Vlottende activa, totaal	19.503.096	20.694.292
Activa, totaal	24.133.791	24.981.708
Passiva		
Eigen vermogen	15.086.394	16.818.864
Voorzieningen	3.449.480	3.363.897
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	5.597.917	4.798.947
Passiva, totaal	24.133.791	24.981.708

Staat van Baten en Lasten

	2018	2018	2017
	EUR	EUR	EUR
	Realisatie	Begroting	Realisatie
Baten			
Rijksbijdragen	37.506.056	36.055.507	37.268.303
Overheidsbijdragen overige overheden	550.641	231.550	372.051
Overige baten	1.789.165	1.373.084	1.488.849
Totaal baten	39.845.862	37.660.141	39.129.203
Lasten			
Personeelslasten	34.221.666	32.961.844	31.518.618
Afschrijvingen	737.372	767.105	684.674
Huisvestingslasten	4.164.985	2.745.602	2.991.420
Overige lasten	2.601.051	2.251.293	2.382.882
Totaal lasten	41.725.074	38.725.844	37.577.594
Saldo baten en lasten	-/- 1.879.212	-/- 1.065.703	1.551.609
Financiële baten en lasten	146.742	127.086	113.645
Resultaat	-/- 1.732.470	-/- 938.617	1.665.254

Ter vergelyk is in bovenstaande grafiek een overzicht weergegeven van de resultaten per jaar, gesplitst in het exploitatieresultaat, het resultaat exclusief de financiële baten en lasten en het genormaliseerd resultaat. Afgelopen jaren hebben incidentele posten het resultaat aanzienlijk positief beïnvloed.

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten

Kalenderjaar 2018 wordt afgesloten met een negatief exploitatieresultaat van € 1.732.470. Dit resultaat is daarmee lager dan voorgaande jaren en begroting 2018.

In 2018 is het exploitatieresultaat beïnvloed door een aantal bijzondere en/of eenmalige posten. Ten behoeve van de weergave van het genormaliseerd resultaat worden onderstaand deze posten gecorrigeerd:

Genormaliseerd exploitatieresultaat	2018
	EUR
Exploitatieresultaat	-/- 1.732.470
<i>SWV eenmalige aanvullende terugploeg reserves</i>	<i>-/- 136.429</i>
<i>Correctie Onderhoudsvoorziening BTW component</i>	<i>815.426</i>
<i>Diverse correcties / afloop projecten</i>	<i>-/- 114.680</i>
<i>Verrekening uitkeringskosten negatief getoetst participatiefonds</i>	<i>346.090</i>
Genormaliseerd exploitatieresultaat	-/- 822.060

Vanuit het SWV PO 31.05 heeft gedurende het jaar een incidentele aanvullende terugploeg van de reserves van het SWV plaatsgevonden naar de deelnemende besturen. Dit is gelijk aan vorig jaar echter wordt voor komend jaar een aanzienlijk mindere terugploeg verwacht.

Gedurende 2018 is de inrichting van het systeem welke gebruik wordt voor groot onderhoud verder door ontwikkeld. Bij controle is geconstateerd dat de BTW component niet juist ingericht was in het systeem. Op de positie voor groot onderhoud is een eenmalige correctie geweest voor de BTW component op het saldo van vorig jaar, waarvan K€ 626 betrekking heeft op de eindstand 2017 en K€ 189 op de dotatie 2018.

Gedurende het opstellen van de jaarrekening zijn alle balansposten gecontroleerd en aangesloten. Hier zijn boekhoudkundige correcties op gemaakt. Projecten welke niet declarabel waren dan wel afgekeurd waren voor declaratie zijn daarbij afgeboekt.

Tot slot zijn vanuit het participatiefonds een aantal vergoedingsverzoeken negatief getoetst. Gevolg is dat MosaLira deze uitkeringslasten dient te dragen en deze verrekend worden met de rijksbijdragen. Dit bedrag is uit het genormaliseerd resultaat gehouden. Voor wat betreft de toekomst heeft dit de aandacht van HR en zijn stappen gezet het proces verder te ontwikkelen om verrekening van uitkeringslasten tot een minimum te beperken.

Kasstroomoverzicht

	2018	2017
	EUR	EUR
Kasstromen uit operationele activiteiten		
<i>Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	- 1.879.212	1.551.609
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
Aanpassingen voor afschrijvingen	737.372	684.674
Aanpassingen voor waardeveranderingen	- 5.462	- 12.488
Toename (afname) van voorzieningen	85.583	- 441.883
Overige aanpassingen	0	0
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat, totaal	817.493	230.303
Veranderingen in werkkapitaal		
Afname (toename) van voorraden	0	0
Afname (toename) van kortlopende vorderingen	- 130.924	1.687.044
Afname (toename) van effecten	0	0
Toename (afname) van kortlopende schulden	798.970	- 949.816
Veranderingen in werkkapitaal, totaal	668.046	737.228
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	- 393.673	2.519.190
Ontvangen interest	77.450	57.071
Betaalde interest	8.331	6.937
Ontvangen dividenden	0	0
Mutaties overige financiële vaste activa	70.452	37.523
Betaalde winstbelasting	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	-254.102	2.606.847
Kasstromen uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	1.155.233	757.434
Desinvesterings in materiële vaste activa	7.510	0
Investerings in deelnemingen en samenwerkingsverbanden	0	0
Toename (afname) leningen aan OCW en EZ	0	0
Toename (afname) overige financiële vaste activa	- 72.534	- 319.999
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 1.075.189	- 437.435
Kasstromen uit financieringsactiviteiten		
Toename langlopende schulden	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Overige balansmutaties	0	0
Mutatie van liquide middelen	- 1.329.291	2.169.412

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt uitgegaan van het saldo van baten en lasten. In het kasstroomoverzicht wordt een onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

Materiële vaste activa

	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Totaal
Materiële vaste activa				
Stand 01-01-2018				
Verkrijgingsprijs	0	1.320.000	9.057.462	10.377.462
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	6.102.383	6.102.383
Cumulatieve herwaarderingen	0	- 481.650	0	- 481.650
Materiële vaste activa 01-01-2018	0	838.350	2.955.079	3.793.429
Verloop gedurende de periode				
Investerings	0	0	1.155.233	1.155.233
Desinvesteringen	0	0	9.349	9.349
Afschrijvingen	0	0	737.372	737.372
Afschrijving op desinvesteringen	0	0	1.839	1.839
Herwaarderingen	0	0	0	0
Waardeverminderingen	0	0	0	0
Terugneming van waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	0	0	0	0
Mutatie gedurende de periode	0	0	410.351	410.351
Stand 31-12-2018				
Verkrijgingsprijs	0	1.320.000	10.203.346	11.523.346
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	6.837.916	6.837.916
Cumulatieve herwaarderingen	0	- 481.650	0	- 481.650
Materiële vaste activa 31-12-2018	0	838.350	3.365.430	4.203.780

Financiële vaste activa

	Effecten	Overige	Totaal financiële vaste activa
Financiële vaste activa			
<i>Financiële vaste activa 01-01-2018</i>	325.161	168.826	493.987
<i>Investerings</i>	0	300	300
<i>Desinvesteringen / aflossingen</i>	58.861	13.973	72.834
<i>Waardeveranderingen</i>	5.462	0	5.462
<i>Aandeel in resultaat deelnemingen</i>	0	0	0
Financiële vaste activa 31-12-2018	271.762	155.153	426.915

Nieuw vanaf 2016 zijn de overige financiële vaste activa. MosaLira heeft een lening U/G uitgegeven aan een partner ter realisatie van een onderwijslokaal waar MosaLira van gebruik dient te maken. De Lening U/G is daarmee van toepassing voor de uitvoering van de wettelijke taak van MosaLira en past binnen haar doel. Deze lening voldoet daarmee aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Deze lening heeft een hoofdsom ad. € 150.000,- aflossing heeft voor de eerste maal plaatsgevonden in 2017. Ook in 2018 is op basis van de annuïteit een aflossing gedaan voor deze lening.

Naast deze lening heeft MosaLira een aantal borgen betaald met een langdurig karakter. Deze borgen zijn derhalve onder de vaste activa weergegeven en niet onder de vlottende activa. Voorgaande jaren waren deze wel onder de vlottende activa gepresenteerd. Dit betreft borg voor meerjarig in bruikleen zijnde ICT hardware. MosaLira zal deze borgen niet verder laten oplopen.

Vorderingen

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Vorderingen		
<i>Debiteuren</i>	1.671.498	1.996.217
<i>OCW/EZ</i>	2.145.247	1.544.605
<i>Gemeenten</i>	352.179	462.626
<i>Personeel</i>	0	0
<i>Overige overheden</i>	0	0
<i>Overige vorderingen</i>	375.012	446.956
Subtotaal vorderingen	4.543.936	4.450.404
Overlopende activa		
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	0	0
<i>Vooruitbetaalde kosten</i>	81.484	117.328
<i>Verstreckte voorschotten</i>	0	0
<i>Te ontvangen interest</i>	82.381	75.210
<i>Overige overlopende activa</i>	221.322	148.086
Subtotaal overlopende activa	385.187	340.624
<i>Voorziening wegens oninbaarheid vorderingen</i>		
Totaal Vorderingen	4.929.123	4.791.028

Overige vorderingen

Onder de post overige vorderingen is de rekening courant positie opgenomen met de Coöperatieve Vereniging United World College Maastricht U.A. ad. € 133.568. Op de rekening courant positie wordt geen rente geheven.

Overige effecten en Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
		EUR
Effecten		
Effecten	0	0
Liquide middelen		
Kasmiddelen	6.401	14.284
Tegoeden op bankrekeningen	14.567.572	15.888.980
Schatkistbankieren	0	0
Liquide middelen	14.573.973	15.903.264

Effecten

Voor kalenderjaar 2019 zijn er geen aflopende obligaties in de portefeuille van MosaLira, er heeft derhalve op voorhand geen overboeking plaatsgevonden van financiële vaste activa naar de kortlopende effecten.

Eigen Vermogen

	Algemene reserve	Bestemmings- reserve publiek	Bestemmings- reserve privaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen				
<i>Eigen vermogen 01-01-2018</i>	12.992.870	3.162.432	663.562	16.818.864
<i>Resultaat 2018</i>	- 1.732.470	0	0	- 1.732.470
<i>Overige mutaties verslagperiode</i>	0	0	0	0
Eigen vermogen 31-12-2018	11.260.400	3.162.432	663.562	15.086.394

Uitsplitsing bestemmingsreserves

	Eigen vermogen 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Eigen vermogen 31-12-2018
Bestemmingsreserve publiek				
<i>Bestemmingsreserve Personeel</i>	3.162.432	0	0	3.162.432
Totaal	3.162.432	0	0	3.162.432
Bestemmingsreserve privaat				
<i>Algemene private reserve</i>	166.866	0	0	166.866
<i>Stagefonds</i>	496.696	0	0	496.696
Totaal	663.562	0	0	663.562

Het resultaat 2018 bedraagt € 1.732.470 negatief. Hiervan is € 1.732.470 onttrokken aan de algemene reserve.

Voorzieningen

	Personele voorzieningen	Voorziening voor groot onderhoud	Totaal voorzieningen
Voorzieningen			
Voorzieningen 01-01-2018	380.915	2.982.982	3.363.897
Dotaties	57.420	1.985.426	2.042.846
Onttrekkingen	46.161	1.911.102	1.957.263
Vrijval	0	0	0
Voorzieningen 31-12-2018	392.174	3.057.306	3.449.480

De onderhoudsvoorziening betreft een egalisatievoorziening gebaseerd op een meerjaren-onderhoudsplan. In 2017 is het nieuwe beheersysteem Plandatis met de bijbehorende nieuwe MOP's in gebruik genomen. In 2018 is dit systeem verder doorontwikkeld. Gebleken is dat de BTW component ontbrak in de berekening van de voorziening, dit is in 2018 hersteld met een correctie ad. K€ 815 (waarvan K€ 626 betrekking heeft op de eindstand 2017 en K€ 189 op de dotatie 2018). De voorziening is opnieuw bepaald per jaareinde. Conform onderhoudsplan dient deze een grootte te hebben ad. K€ 3.057. Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo 2018 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Onder de personele voorzieningen is de voorziening jubilea opgenomen, welke is berekend op basis van de per balansdatum bestaande afspraken voor de komende 10 jaren en is gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker;
- Gehele personeelsbestand;
- Jaren dienstverband per medewerker;
- Omvang dienstbetrekking;
- Vigerende cao - bepalingen aangaande de jubilea-uitkeringen, rekening houdend met de individuele salarisgegevens en de verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn met disconteringsvoet;
- Berekening tegen contante waarde;
- Rekening houdend met blijfkans.

Langlopende schulden

MosaLira heeft per balansdatum geen langlopende schulden.

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
	EUR	EUR
Kortlopende schulden		
<i>Schulden aan kredietinstellingen</i>	0	0
<i>Crediteuren</i>	1.020.306	884.261
<i>Schulden aan OCW/EZ</i>	0	0
<i>Schulden aan FIN</i>	0	0
<i>Schulden aan gemeenten</i>	0	0
<i>Schulden aan groepsmaatschappijen</i>	0	0
<i>Schulden aan andere deelnemingen</i>	0	0
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>	1.287.018	1.344.620
<i>Schulden ter zake van pensioenen</i>	397.305	381.612
<i>Schulden ter zake van werk door derden</i>	0	0
<i>Overige schulden (kortlopend)</i>	135.733	182.816
Subtotaal kortlopende schulden	2.840.362	2.793.309
Overlopende passiva		
<i>Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ</i>	0	0
<i>Vooruitontvangen investeringssubsidies</i>	0	0
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	6.631	10.000
<i>Vakantiegeld en vakantiedagen</i>	1.059.644	1.139.999
<i>Te betalen interest</i>	0	0
<i>Overige overlopende passiva</i>	1.691.280	855.639
Subtotaal Overlopende passiva	2.757.555	2.005.638
Totaal Kortlopende schulden	5.597.917	4.798.947

Kortlopende schulden

Stijging van de post overige overlopende passiva komt met name door de systeemrekening Transitoria. Deze rekening wordt door het pakket AFAS gebruikt als tussenrekening voor periodeverdelingen. Dit is niet alleen van toepassing op debiteuren en crediteuren maar ook voor interne boekingen. Het saldo is sterk afhankelijk van het gekozen periodebereik. Het saldo van deze post kan derhalve gedurende het boekjaar fluctueren en kan, zoals in 2018 het geval is, afwijken ten opzichte van vorige jaren.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Contract	Leverancier	Bedrag per jaar	Toelichting
Multifunctionals	Canon	€ 150.000,-	Europees aanbesteed in 2018 kosten betreffen huur en afdrukken.
Schoonmaak	Balanx	€ 600.000,-	Europees aanbesteed in 2018
OLP Methodieken	Reinders	Betreft raamovereenkomst	Europees aanbesteed in 2015, contact loopt tot 1 juni 2019.
School- en kantoorbenodigdheden	Heutink	Betreft raamovereenkomst	Europees aanbesteed in 2015, contact loopt tot 1 juni 2019.
Ontwikkelingsmaterialen	Reinders	Betreft raamovereenkomst	Europees aanbesteed in 2015, contact tot 1 juni 2019.
ERP systeem	AFAS	€ 90.074,-	Software voor de financiële en salarisadministratie. Looptijd betrof 3 jaren met verlenging van jaar tot jaar. Looptijd huidig contract tot 01-01-2020.
Hardware & touchscreens	3 partners	Raamovereenkomst	Nieuwe Europese aanbesteding waarbij geen afnameverplichting is. Bij elke offerteaanvraag worden minicompetities gehouden.
Gaslevering	Eneco	€ 480.000,-	Europees aanbesteed in 2015, contract loopt 5 jaar tot 31-12-2020.
Elektriciteitslevering	DVEP	€ 220.000,-	Europees aanbesteed in 2015, contract loopt 5 jaar tot 31-12-2020.
Huur kantoorruimte Past. Habetsstraat 40A	Gemeente Maastricht	€ 38.000,-	Contract ingegaan op 1 april 2011, looptijd is 10 jaar tot en met 31 maart 2021.

Model G; Verantwoording subsidies

G1A Subsidie zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
Studieverlof 2018	930807		Ja
Studieverlof 2018	940940		Ja
Studieverlof 2018	928887		Ja
Studieverlof 2018	928105		Ja
Studieverlof 2018	928007		Ja
Studieverlof 2018	928406		Ja
Studieverlof 2018	929251		Ja
Studieverlof 2018	930818		Ja

G2A Subsidie met verrekeningsclausule aflopend per ultimo verslagjaar

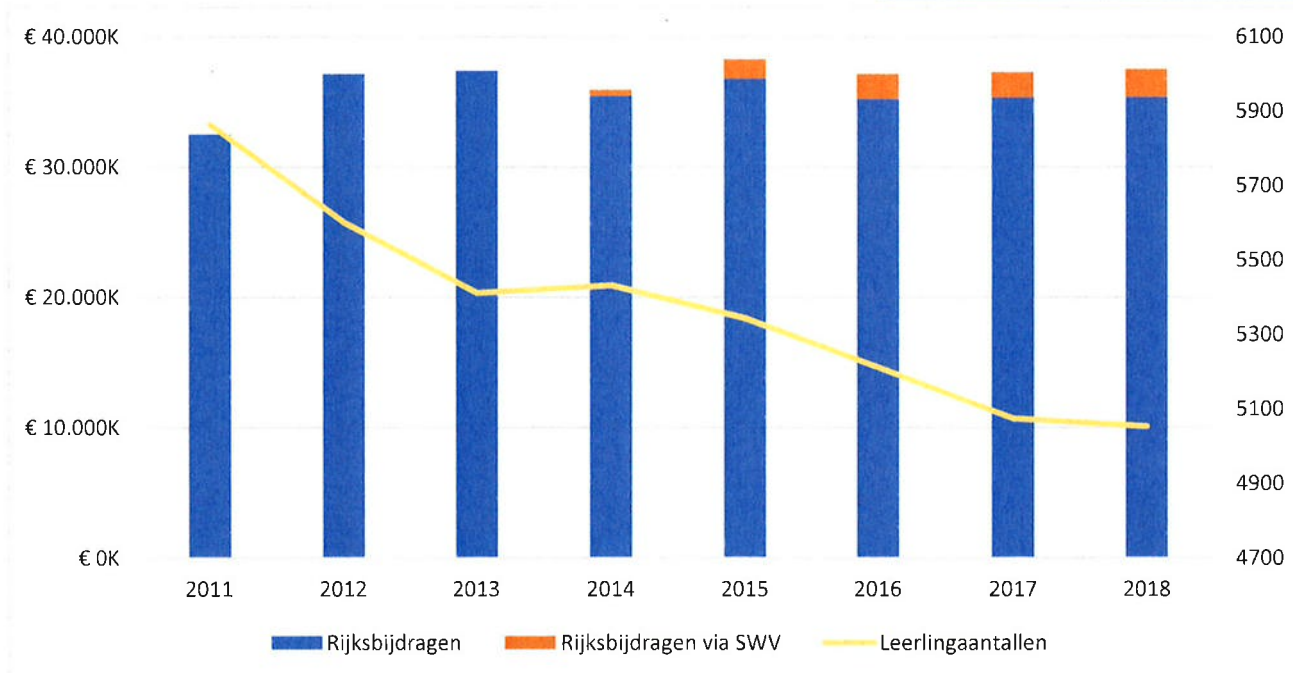
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Geen specificaties									

G2B Subsidie met verrekeningsclausule doorlopend tot in volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Geen specificaties										

Overheidsbijdragen

	2018	2017
	EUR	EUR
Rijksbijdragen		
Rijksbijdragen OCW/EZ		
Rijksbijdragen OCW/EZ	33.590.256	33.592.818
Overige subsidies OCW	1.759.976	1.736.525
Inkomensoverdracht van rijksbijdragen		
Doorbetalingen aan rijksbijdrage SWV	0	0
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	2.155.824	1.938.960
Overige rijksbijdragen		
Overige rijksbijdragen	0	0
Totaal Rijksbijdragen inclusief Rijksbijdrage via SWV	37.506.056	37.268.303
Overheidsbijdragen en overige overheden		
Provinciale bijdragen en subsidies	0	0
Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	510.125	372.051
Overige overheden	40.516	0
Totaal Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	550.641	372.051

Ondanks dat de leerlingaantallen afnemen is in bovenstaande grafiek te zien dat de rijksbijdragen op niveau blijven. Dit komt met name door indexatie en incidentele bekostiging. Zo is in 2013, waar door de krimp een daling verwacht werd, een aanvullende bekostiging door DUO uitgekeerd van ca. € 1,3 mln welke deze verwachte daling opgeheven heeft. In 2015 is ook sprake van incidentele bekostiging geweest. In 2016, 2017 en 2018 is te zien dat ondanks indexering de rijksbijdragen dalen naar rato van afname van de leerlingaantallen. Duidelijk te zien is dat de rol van de samenwerkingsverbanden steeds groter wordt.

Overige Baten

	2018	2017
	EUR	EUR
Overige baten		
Wettelijke cursus- en lesgeld		
Lesgeld sector VO	0	0
Baten in opdracht van derden		
Overige baten werk in opdracht van derden	0	0
Overige baten		
Verhuur	330.485	314.595
Detachering personeel	602.672	544.513
Schenking	1.605	2.962
Sponsoring	17.498	39.479
Ouderbijdragen	351.362	351.829
Verkoop van onderwijsmateriaal	0	0
Overige	485.543	235.471
Totaal Overige baten	1.789.165	1.488.849

Lasten

	2018	2017
	EUR	EUR
Lasten		
Personeelslasten		
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		
Lonen en salarissen	24.548.070	22.866.411
Sociale lasten	3.391.796	2.984.481
Premies Participatiefonds	1.114.611	838.150
Premies Vervangingsfonds	43.613	54.549
Pensioenlasten	3.266.129	3.259.397
Totaal Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	32.364.129	30.002.988
Overige personele lasten		
Dotaties personele voorzieningen	57.420	138.111
Lasten personeel niet in loondienst	1.441.589	519.669
Overige	892.834	1.322.649
Totaal Overige personele lasten	2.391.843	1.980.429
Ontvangen vergoedingen uitsplitsing		
Vergoedingen uit het Participatiefonds	0	0
Vergoedingen uit het Vervangingsfonds	0	0
Overige uitkeringen die personeelslasten verminderen	534.396	464.799
Totaal Uitkeringen die personeelslasten verminderen	534.396	464.799
Totaal Personeelslasten	34.221.666	31.518.618
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	0	0
Afschrijvingen op materiële vaste activa	737.372	684.674
Totaal Afschrijvingen	737.372	684.674

Personele lasten

Per 31-12-2018 had MosaLira 493 FTE in dienst, waarvan 0 FTE in het buitenland werkzaam. Deze 493 FTE kan opgesplitst worden in:

- 437,5 FTE vast
- 9,5 FTE vervangers
- 46 FTE tijdelijk

Per 31-12-2017 had MosaLira 480 FTE in dienst, waarvan 0 FTE in het buitenland werkzaam. Deze 480 FTE kan opgesplitst worden in:

- 442 FTE vast
- 7,5 FTE vervangers
- 30,5 FTE tijdelijk

Lasten

Lasten personeel niet in loondienst

In 2018 zijn deze lasten fors hoger. Dit komt met name door de inhuur van tijdelijke medewerkers ter vervanging van uit dienst getreden medewerkers (bestuurder, salarisadministrateur, HRM-adviseur en secretariaat) en het uitbesteden van het bouwadvies per 31-07-2017. Verder is er een toename van de inhuur van Alterius (+ 145k€) bij Don Bosco VSO, inhuur van leerkrachten van de Talentuin (+k€ 87), de aanstelling van een interim controller en inhuur voor de AVG implementatie.

	2018	2017
	EUR	EUR
Lasten		
Huisvestingslasten		
Huurlasten	307.863	333.110
Verzekeringslasten	0	0
Onderhoudslasten	334.281	434.689
Lasten voor energie en water	595.416	551.220
Schoonmaakkosten	662.900	662.323
Belastingen en heffingen	37.926	42.110
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.985.426	525.000
Overige	241.173	442.968
Totaal Huisvestingslasten	4.164.985	2.991.420
Overige lasten		
Administratie- en beheerslasten	255.106	226.902
Inventaris en apparatuur	74.619	45.765
Leer- en hulpmiddelen	1.276.408	1.295.650
Dotatie overige voorzieningen	0	0
Overige	994.918	814.565
Totaal overige lasten	2.601.051	2.382.882
Separate specificatie kosten instellingsaccountant		
Accountantshonoraria, onderzoek van de jaarrekening	35.919	40.053
Accountantshonoraria, andere controleopdrachten	10.164	6.594
Accountantshonoraria, adviesdiensten op fiscaal terrein	11.250	2.118
Accountantshonoraria, andere niet-controlediensten	0	0
Totaal Accountantshonoraria	57.333	48.765

Dotatie onderhoudsvoorziening

Zoals reeds besproken onder de voorziening is in 2018 de onderhoudsvoorziening verder doorontwikkeld en opnieuw vastgesteld. Gebleken is dat het programma Plandatis was ingericht exclusief de BTW component. Hierdoor heeft in 2018 een inhaaldotatie plaatsgevonden van K€ 815. Daarnaast is de dotatie, mede door de update van het MJOP hoger dan voorgaande jaren (structureel K€ 900) en 2017 (K€ 525) waarbij de dotatie eenmalig lager was vanwege de toenmalige aansluiting bij het toen vigerende MJOP.

Financieel resultaat en overig

	2018	2017
	EUR	EUR
Financiële en overige baten en lasten		
Financiële baten en lasten		
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	84.261	83.059
Ontvangen dividenden (uit operationele activiteiten)	0	0
Waardeveranderingen van FVA en van effecten	5.462	12.488
Opbrengst van vorderingen vaste activa en effecten	64.990	25.035
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)	8.331	6.937
Totaal Financiële baten en lasten	146.742	113.645
Belastingen	0	0
Resultaat deelnemingen	0	0
Resultaat aandeel van derden	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0

Door de afbouw van de beleggingspositie van MosaLira lopen de opbrengsten uit de financiële vaste activa terug. Tevens heeft ook MosaLira last van de teruglopende rente op spaartegoeden. De rentebaten zijn op peil gebleven vanwege het goed weg kunnen zetten van een deel van de liquiditeiten op een spaarrekening met een nog relatief hogere rente. Deze rekening is echter per 01-01-2019 opgeheven door de bank waardoor verwacht wordt dat de positie voor rentebaten in de toekomst zal dalen.

Verbonden Partijen

<i>Statutaire naam</i>	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen	Resultaat	Omzet	Burgerlijk wetboek 2, artikel 403	Deelname-percentage	Consolidatie
<i>Coöperatieve vereniging United World College Maastricht U.A.</i>	Coöperatie	Maastricht	Overig	1.001.205	-/- 69.642	15.960.675	Nee	0%	Nee

MosaLira is één van de participanten in United World College Maastricht. Afgelopen jaren stond MosaLira garant voor de verliezen van deze Coöperatie. Omdat eind 2014 alle verliezen zijn verrekend met MosaLira was dit het laatste jaar dat de exploitatie van UWCM volledig via de exploitatie van MosaLira liep. Met ingang van 2015 bleef de rechtmatigheid van de rijksbijdragen de verantwoordelijkheid van MosaLira. Deze zijn vanaf 2015 volledig in de exploitatie van MosaLira verwerkt. Deze lijn is voor het boekjaar 2016 en verder doorgetrokken, verwacht wordt dat deze verwerkingsmethodiek ook in de toekomst gangbaar zal zijn. De doorbelasting van rijksbijdragen wordt verwerkt op de saldorekening met UWCM en de rekeningcourant rekening met UWCM. Dit geldt ook voor de personele kosten. De doorbelasting wordt eveneens geboekt op de rekening courant met UWCM en de saldo rekening. Deze saldorekening is onder de overige lasten opgenomen in deze jaarrekening.

Daarnaast participeert MosaLira in de volgende samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs:

- SWV Passend Onderwijs Westelijke Mijnstreek VO 31.04
- SWV Passend Onderwijs Westelijke Mijnstreek PO 31.04
- SWV Passend Onderwijs Maastricht Heuvelland VO 31.05
- SWV Passend Onderwijs Maastricht Heuvelland PO 31.05
- SWV Passend Onderwijs Heerlen e.o. VO 31.06
- SWV Passend Onderwijs Heerlen e.a. PO 31.06

Wet Normering Topinkomens

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Leidinggevend-topfunctionarissen	Functie	Aanvang	Einde	FTE	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herrekend WNT-max.	Uitkering beëindiging dienstverband
Dhr. HT van Mulken	Voorzitter College van Bestuur	01-01-2018	31-08-2018	1	76.681	-	13.146	89.827	105.189	40.000
Dhr. DJHN Huntjens	Lid College van Bestuur	01-01-2018	30-09-2018	1	95.274	-	13.932	109.206	118.175	70.364
Mevr. JWMG van Zomeren	Voorzitter College van Bestuur	01-09-2018	31-12-2018	0,95	38.043	-	5.998	44.041	50.170	-

In 2018 is geen sprake van fictieve dienstverbanden en MosaLira kent geen gewezen topfunctionarissen

Vergelijkende cijfers 2017:

Leidinggevend-topfunctionarissen	Functie	Aanvang	Einde	FTE	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Herrekend WNT-max.	Uitkering beëindiging dienstverband
Dhr. HT van Mulken	Voorzitter College van Bestuur	01-01-2017	31-12-2017	1	122.199	-	17.745	139.944	153.000	-
Dhr. DJHN Huntjens	Lid College van Bestuur	01-01-2017	31-12-2017	1	120.841	-	17.366	138.207	153.000	-

Bepaling WNT – Maximum

Per 1 januari 2016 zijn de verlaagde sectorale WNT maxima vervangen door bezoldigingsklassen op basis van instellingskenmerken. Gezamenlijk geven deze kenmerken een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie. De bestuurlijke complexiteit van de instelling is daarmee leidend geworden voor de maximale bezoldiging van een bestuurder. De drie instellingskenmerken welke van belang zijn voor bepaling van de WNT norm zijn:

- Gemiddelde totale baten per kalenderjaar;
- Gemiddeld aantal leerlingen;
- Gewogen onderwijssoorten of sectoren.

Bovenstaande punten in overweging nemende is MosaLira ingedeeld in WNT klasse E met 13 complexiteitspunten met een bijbehorende WNT norm van € 158.000.

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Leidinggevend-topfunctionarissen	Functie	Aanvang	Einde	Aantal maanden	Maximum uurtarief	Individueel maximum voor periode	Individueel maximum kalenderjaar	Uurtarief lager dan maximum uurtarief?	Bezoldiging periode	Totale bezoldiging per kalenderjaar
M. van Raalten	Lid College van Bestuur a.i.	01-01-2018	31-07-2018	7	182	244.100	146.100	Ja	119.600	119.600

Het aantal uren waarvoor de functie gedurende 2017 is vervuld betreft 920.

Vergelijkende cijfers 2017:

Leidinggevend-topfunctionarissen	Functie	Aanvang	Einde	Aantal maanden	Maximum uurtarief	Individueel maximum voor periode	Individueel maximum kalenderjaar	Uurtarief lager dan maximum uurtarief?	Bezoldiging periode	Totale bezoldiging per kalenderjaar
M. van Raalten	Lid College van Bestuur a.i.	18-09-2017	31-12-2017	4	176	79.040	98.000	Ja	62.400	62.400

Het aantal uren waarvoor de functie gedurende 2017 is vervuld betreft 480.

De vergelijkende cijfers 2017 wijken af van de definitieve jaarrekening 2017 aangezien een voorschotbetaling meegerekend is in de verantwoording 2017 (totale bezoldiging periode 79.040). Echter in 2018 is gebleken dat niet het kasstelsel maar het kostenstelsel voor de WNT verantwoording aangehouden dient te worden. Derhalve zijn de bedragen 2017 aangepast naar de juiste gegevens waarbij bezoldiging voor die periode 62.400 betreft.

Toezichthouders

Toezichthouders	Functie	Aanvang	Einde	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Uitkering beëindiging dienstverband	Individueel WNT Max.
<i>Mevr. A. Christophe</i>	Voorzitter RvT	01-01-2018	31-12-2018	-	7.350	-	-	-	23.700
<i>Dhr. F. Schneiders</i>	Lid RvT	01-01-2018	31-12-2018	-	5.929	-	-	-	15.800
<i>Mevr. M. Depondt – Olivers</i>	Lid RvT	01-01-2018	31-12-2018	-	5.993	-	-	-	15.800
<i>Dhr. R. Wedler</i>	Lid RvT	01-01-2018	31-12-2018	-	4.919	-	-	-	15.800
<i>Dhr. H. Wiertz</i>	Lid RvT	01-01-2018	31-12-2018	-	5.929	-	-	-	15.800

Vergelijkende cijfers 2017:

Toezichthouders	Functie	Aanvang	Einde	Beloning	Belastbare onkosten-vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Uitkering beëindiging dienstverband	Individueel WNT Max.
<i>Mevr. A. Christophe</i>	Voorzitter RvT	01-01-2017	31-12-2017	-	2.479	-	-	-	22.950
<i>Dhr. F. Schneiders</i>	Lid RvT	01-01-2017	31-12-2017	-	2.479	-	-	-	15.300
<i>Mevr. M. Depondt – Olivers</i>	Lid RvT	01-01-2017	31-12-2017	-	2.479	-	-	-	15.300
<i>Dhr. R. Wedler</i>	Lid RvT	01-01-2017	31-12-2017	-	3.000	-	-	-	15.300
<i>Dhr. H. Wiertz</i>	Lid RvT	01-09-2017	31-12-2017	-	826	-	-	-	5.114
<i>Dhr F. Groutars</i>	Gewezen lid RvT	-	-	-	2.500	-	-	-	-

In verband met de invoering van de wet DBA heeft de RvT van MosaLira besloten de fictieve dienstverbanden af te schaffen. 2016 wordt hierin aangemerkt als een overgangsjaar. Er is voor wat betreft de vergoeding voor de toezichthouders geen sprake geweest van een fictief dienstverband. De toezichthouders hebben vanaf 2017 wel op factuurbasis de vergoeding gedeclareerd. De basis vergoeding voor leden van de RvT bedraagt € 4900. Het bovenstaand verschil in de onkostenvergoeding wordt met name veroorzaakt door BTW die al dan niet gefactureerd is en een incidentele onkostenvergoeding.

Voorstel bestemming van exploitatiesaldo

Voorgesteld wordt het negatieve resultaat ad. € 1.732.470 als volgt te bestemmen:

- € 1.732.470 wordt onttrokken aan de algemene reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen (bijzondere) gebeurtenissen na balansdatum

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden